

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	144-25/295377
Otsuse kuupäev	15.07.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	OneMed OÜ vaidlustus Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum riigihankes „Traumatoloogia metall-osteosünteesi vahendid ja liigeste endoproteesid“ (viite-number 295377) riigihanke alusdokumentidele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, OneMed OÜ, esindajad vandeadvokaat Erki Fels ja advokaat Gregor Saluveer Hankija, Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum, esindaja Rasmus Pikkani
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. RHS § 197 lg 1 p 8 ja § 192 lg 3 p 5 alusel:

jätta vaidlustus läbi vaatamata Lisa 24 Pakkumuse maksumus p-i 2.3 osas.

2. RHS § 197 lg 1 p 3 alusel:

lõpetada vaidlustusmenetlus vaidlustuse põhjendatuks tunnistamisega Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum poolt järgmistes riigihanke alusdokumentide osades:

- 1) Riigihanke osa 6 tehnilise kirjelduse (Lisa 6 osa 6) p-id 9.2, 9.3 ja 9.6;
- 2) Riigihanke osa 7 tehnilise kirjelduse (Lisa 7 osa 7) p 8;
- 3) Riigihanke osa 10 tehniline kirjeldus (Lisa 10 osa 10) p 1.5;
- 4) Riigihanke osade 1, 2, 3, 4, 5, 6 ja 10 tehniliste kirjelduste peatükid „Lisavõimalused“ ja analoogsed;
- 5) Juhised pakkujale p-id 6.18—6.18.2 ja 7.2.

3. RHS § 197 lg 1 p 5 alusel:

rahuldada vaidlustus ja kohustada Sihtasutust Tartu Ülikooli Kliinikum viima vastavusse õigusaktidega kehtestatud nõuetega:

- 1) Riigihanke osa 4 tehnilise kirjelduse (Lisa 4 osa 4) p 6.1;
- 2) Riigihanke osa 6 tehnilise kirjelduse (Lisa 6 osa 6) p 6.2;
- 3) Riigihanke osa 10 tehnilise kirjelduse (Lisa 10 osa 10) p 1.6;
- 4) Riigihanke osa 10 tehnilise kirjelduse (Lisa 10 osa 10) p 3.1;
- 5) Riigihanke osade 1—14 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega *Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks* [---];
- 6) Riigihanke osa 1—14, 16—21 ja 23 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega *Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid* [---];
- 7) Riigihanke osades 1—8, 10—13, 16—20 ja 23 kehtestatud nõue, mis algab sõnadega *Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse* [---];
- 8) Riigihanke osades 1—14, 16—21 ning 23 kehtestatud nõue, mis algab sõnadega *Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele* [---].

4. RHS § 198 lg-de 2 ja 8 alusel mõista Sihtasutuselt Tartu Ülikooli Kliinikum OneMed OÜ kasuks välja riigilõiv 640 eurot proportsionaalselt vaidlustuse rahuldamisega ning lepinguliste esindajate kulud 2240 eurot proportsionaalselt vaidlustuse rahuldamisega.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 19.05.2025 avaldas Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum (edaspidi ka Hankija või Kliinikum) riigihangete registris (edaspidi RHR) avatud hankemenetlusega riigihanke „Traumatoloogia metallosteosünteesi vahendid ja liigese endoproteesid“ (viitenumber 295377) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Tehniline kirjeldus (edaspidi TK) ja Juhised pakkujale (edaspidi Juhised). Riigihange on jagatud 23 osaks:

- 1) osa 1 - Tsementeeritav standardne puusaprotees (põhiproteesina) (edaspidi Osa 1);
- 2) osa 2 - Tsementeeritav standardne puusaprotees (alternatiivse proteesina) (edaspidi Osa 2);
- 3) osa 3 - Puusaliigese eriprotees (edaspidi Osa 3);
- 4) osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega (edaspidi Osa 4);
- 5) osa 5 - Tsementeeritav¹ põlveprotees tagumise ristatisideme stabiliseerimisega (edaspidi Osa 5);
- 6) osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees (edaspidi Osa 6);
- 7) osa 7 - Põlveliigese eriprotees (edaspidi Osa 7);
- 8) osa 8 - Õlaliigese protees (edaspidi Osa 8);
- 9) osa 9 - Küünarliigese protees (edaspidi Osa 9);
- 10) osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina) (edaspidi Osa 10);
- 11) osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv) (edaspidi Osa 11);
- 12) osa 12 - Mittetsementeeritav CMC-protees (edaspidi Osa 12);
- 13) osa 13 – Megaprotees (edaspidi Osa 13);
- 14) osa 14 - Erikonstruktsiooniga tuumorprotees (edaspidi Osa 14);
- 15) osa 15 - DAC hüdrogeel (edaspidi Osa 15);
- 16) osa 16 - Kuni 2,7mm kruvidega fikseeritavad metallosteosünteesi plaadid (edaspidi Osa 16);
- 17) osa 17 - 3,5mm kruvidega fikseeritavad anatoomilised metallosteosünteesi plaadid

¹ RHR-is on selle ja alljärgnevate Riigihanke osade nimetuses kasutatud sõnu *tsementeeritav* või *mittetsementeeritav*. Ka mujal RHAD-is on ajuti kasutatud vaheldumisi sõnu *tsementeeritav*/*tsementeeritav*, kohati ilmselgelt ühe ja sama toote puhul. Ka Vaidlustaja on kasutanud kord sõna *tsementeeritav* kord *tsementeeritav*. Vaidlustuskomisjon kasutab sõnu *tsementeeritav*/*tsementeeritav* alljärgnevalt ühtlustatult – *tsementeeritav* (ja *mittetsementeeritav*).

(edaspidi Osa 17);

18) osa 18 - Kuni 6,0mm kruvidega fikseeritavad anatoomilised metallosteosünteesi plaadid (edaspidi Osa 18);

19) osa 19 - Universaalsed metallosteosünteesi plaadid (edaspidi Osa 19);

20) osa 20 - Reieluu ettepuurimisega proksimaalne nael (edaspidi Osa 20);

21) osa 21 - Jäsemete luude pikendamise süsteem (edaspidi Osa 21);

22) osa 22 - Kodarluupea protees murdude raviks (edaspidi Osa 22);

23) osa 23 - Toruluude universaalsed naelad(edaspidi Osa 23).

2. 11.06.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) OneMed OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus RHAD-ile. Vaidlustaja palub kohustada Hankijat viima õigusaktidega kooskõlla RHAD järgmistes osades:

1) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ p 3;

2) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ p 4.1;

3) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ p 5.1;

4) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ p 6.1;

5) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 6.1;

6) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 8.1;

7) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 8.2;

8) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 9.2;

9) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 9.3;

10) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 9.6;

11) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)“ p 1.5;

12) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)“ p 1.6;

13) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)“ p 2.5;

14) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)“ p 2.8;

15) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)“ p 3.1;

16) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 1.1;

17) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 1.2;

18) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 1.6;

19) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 1.7;

20) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 2.4;

21) Osa 1 alusdokumendis „Lisa 1 osa 1 - tsementeeritav standardne puusaprotees

(põhi)“ sätestatud nõuded, sealhulgas ptk „Muud täiendavad komponendid“;

22) Osa 2 alusdokumendis „Lisa 2 osa 2 - tsementeeritav standardne puusaprotees (alternatiiv)“ sätestatud nõuded, sealhulgas ptk „Muud täiendavad komponendid“;

23) Osa 3 alusdokumendis „Lisa 3 osa 3 - puusaliigese eriprotees“ sätestatud nõuded, sealhulgas ptk „Muud täiendavad komponendid“ ja „Lisavahendid“;

24) Osa 5 alusdokumendis „Lisa 5 osa 5 - Tsementeeritav põlveprotees tagumise ristatisideme stabiliseerimisega“ sätestatud nõuded, sealhulgas ptk-d „Lisavõimalused“ ja „Teised lisavõimalused“;

25) Osa 7 alusdokumendis „Lisa 7 osa 7 - Põlveliigese eriprotees“ sätestatud nõuded, sealhulgas p 8;

26) Osa 13 alusdokumendis „Lisa 13 osa 13 - Megaprotees“ sätestatud nõuded;

27) riigihanke alusdokumendi „Lisa_24_pakkumuse_maksumus“ p 2.3;

28) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ ptk „Muud täiendavad komponendid“, „Lisavahendid“ ja „Teised lisavõimalused“;

29) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ ptk-d „Lisavõimalused“, „Teised lisavõimalused“ ja „Muud täiendavad komponendid ja võimalused“;

30) Osa 7 alusdokumendi „Lisa 7 osa 7 - Põlveliigese eriprotees“ ptk-d „Lisavõimalused“, „Teised lisavõimalused“ ja „Muud täiendavad komponendid ja võimalused“;

31) Osa 8 alusdokumendi „Lisa 8 osa 8 - Õlaliigese protees“ ptk „Muud täiendavad komponendid ja võimalused“;

32) Osa 9 alusdokumendi „Lisa 9 osa 9 - Künarliigese protees“ ptk „Muud täiendavad komponendid ja võimalused“;

33) Osade 1—14 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega „Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks [---]“;

34) Osade 1—23 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega „Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid [---]“;

35) Osade 1—23 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega „Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse [---]“ ja „Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele [---]“;

36) „Juhised pakkujale“ p-id 6.18—6.18.2 ja 7.2.

3. Lähtudes Hankija 17.06.2025 vastusest ning 20.06.2025 vastuse täpsustusest märkis Vaidlustaja 26.06.2025 täiendavates seisukohtades, et kuna Hankija on muutnud RHAD-i „Lisa_24_pakkumuse_maksumus“ p-i 2.3 ja peab vaidlustust põhjendatuks 13 tingimuse osas, jätkub sisuline vaidlus järgmistes RHAD-i punktides:

1) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ p 3;

2) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ p 4.1;

3) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ p 5.1;

4) Osa 4 alusdokumendi „Lisa 4 osa 4 - Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega“ p 6.1;

5) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 6.2;

6) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 8.1;

7) Osa 6 alusdokumendi „Lisa 6 osa 6 - Erikonstruktsiooniga tsementeeritav põlveprotees“ p 8.2;

8) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees

(põhiproteesina)“ p 1.6;

9) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)“ p 2.5;

10) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)“ p 2.8;

11) Osa 10 alusdokumendi „Lisa 10 osa 10 - Mittetsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)“ p 3.1;

12) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 1.1;

13) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 1.2;

14) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 1.6;

15) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 1.7;

16) Osa 11 alusdokumendi „Lisa 11 osa 11 - Mittetsementeeritav puusaprotees (alternatiiv)“ p 2.4;

17) Osa 1 alusdokumendis „Lisa 1 osa 1 - tsementeeritav standardne puusaprotees (põhi)“ sätestatud nõuded, sealhulgas ptk „Muud täiendavad komponendid“;

18) Osa 2 alusdokumendis „Lisa 2 osa 2 - tsementeeritav standardne puusaprotees (alternatiiv)“ sätestatud nõuded;

19) Osa 3 alusdokumendis „Lisa 3 osa 3 - puusaliigese eriprotees“ sätestatud nõuded;

20) Osa 5 alusdokumendis „Lisa 5 osa 5 - Tsementeeritav põlveprotees tagumise ristatisideme stabiliseerimisega“ sätestatud nõuded;

21) Osa 7 alusdokumendis „Lisa 7 osa 7 - Põlveliigese eriprotees“ sätestatud nõuded;

22) Osa 13 alusdokumendis „Lisa 13 osa 13 - Megaprotees“ sätestatud nõuded;

23) Osade 1—14 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega „Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks [---]“;

24) Osade 1—23 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega „Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid [---]“;

25) Osade 1—23 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega „Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse [---]“ ja „Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele [---]“.

Vaidlustuskomisjon käsitleb käesolevas otsuses allpool, sh menetlusosaliste põhjendustes, sisuliselt üksnes neid RHAD-i punkte, mille osas Vaidlustaja 26.06.2025 täiendavate seisukohtade kohaselt vaidlus jätkub.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 18.06.2025 kirjaga nr 12.2-10/144 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 25.06.2025 ja neile vastamiseks 30.06.2025. Vaidlustaja taotluse alusel pikendas vaidlustuskomisjon menetlusosalistele määratud tähtaega kuni 26.06.2025 ning selleks tähtajaks laekunud seisukohtadele vastamiseks kuni 01.07.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ja menetluskulude nimekirja Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja ja Hankija on esitanud vaidlustusmenetluses menetluskokumentidena tabelid, milles on poolte seisukohad vaidlustatud RHAD-i punktide kohta, vastavas menetlusetapis. Arusaadavuse huvides ning käesoleva otsuse mahu asjatu paisutamise vältimiseks ei too vaidlustuskomisjon kõiki neid tabeleid ära käesoleva otsuse osas Menetlusosaliste

5 (37)

põhjendused, vaid piirduvad ühe koondtabeliga (edaspidi Tabel) käesoleva otsuse lk-del 13-25, milles on esitatud kõik poolte seisukohad nende RHAD-i punktide kohta, mille üle vaidlus jätkub pärast Hankija vastuses vaidlustusele edastatud teavet selle kohta, milliseid TK osi Hankija kavatseb muuta.

Tabeli aluseks on Hankija 01.07.2025 täiendava vastuse Lisa 1, kuid tegemist ei ole Hankija koostatud tabeli koopiaga vaid Tabel on vaidlustuskomisjoni poolt ühtlustatud ja redigeeritud. Juhul, kui menetlusosaliste põhjendused puudutavad Tabelis esitatud seisukohti, kasutatakse käesolevas otsuses alljärgnevalt viidet Tabelile.

6. Vaidlustaja, **OneMed OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

6.1. TK on vastuolus RHS § 88 lg-ga 7 ja RHS § 3 p-idega 1—3 ja 5.

Osades 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 ja 13 on Hankija koostanud TK nii, et neile vastab kindel toode, mistõttu Vaidlustaja osalemine Riigihankes on takistatud. Ülejäänud Osades on tingimused kohati ebaproportsionaalsed või ebaselged, mistõttu pole Vaidlustajal võimalik aru saada, kas tema pakutavad tooted tingimustele vastavad või mitte.

6.2. Hankija on koostanud TK-d vaidlustatud Osades kindlate toodete spetsifikatsioonide järgi, kopeerides TK-sse nende toodete omadused. Riigihangete korraldamise üheks üldpõhimõtteks on konkurentsi efektiivne ärakasutamine (RHS § 3 p 3), kuid Hankija on Riigihankes andnud eelise pakkujatele, kes pakuvad tooteid, mille omadusi on TK-s kirjeldatud. TK ei tohi tekitada objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentidele (RHS § 88 lg 7) ega tohi olla koostatud nii, et tingimustele vastaks üksnes üks toode või pakkuja.

6.3. Hankija ei tohi seada hankelepingu eset silmas pidades põhjendamatuid piiranguid, mis välistavad ausa ja läbipaistva konkurentsi või on mõistliku põhjenduseta piiravad. Hanketingimus ei tohi minna kaugemale, kui riigihankes taotletava eesmärgi saavutamiseks on mõistlikult vajalik.

6.4. 2021 korraldas Hankija Riigihankega sarnase ülesehitusega riigihanke „Liigete endoproteeside ostmise“ (viitenumbri 238201), mille tulemusena maksis Hankija endoproteeside eest 4 aasta jooksul ebamõistlikult kõrget hinda võrreldes samade või paremate tulemustega Eestis kasutatavate endoproteesidega. Hankija tegevus ei vasta üldpõhimõttele kasutada rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt (RHS § 3 p 5).

6.5. Põhjendused konkreetsete RHAD-i punktide õigusvastasuse kohta on esitatud Tabelis.

6.6. Vaidlustaja vaidlustab Osade 1, 2, 3, 5, 7 ja 13 TK-d tervikuna. Riigikohus on selgitanud, et tingimuste kogum on õigusvastane, kui selle eesmärk on ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine (RKHKo 3-20-718, p 18). Viidatud osade TK-d on kogumis koostatud nii, et neile vastavad vaid ühe tootja tooted.

6.7. 26.06.2025 esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

6.7.1. Kuna Hankija muudab kinnitusel mitmeid vaidlustatud tingimusi, kuid pole seda veel teinud, tuleb vaidlustus nende tingimuste osas rahuldada, et Hankijal tekiks tingimuste muutmise kohustus.

6.7.2. Hankija vastusest vaidlustusele ilmneb, et vähemalt Osade 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 ja 13 TK-d on koostatud kindla toote järgi. Tabelist nähtub, millised tooted on Hankija aluseks valinud.

6.7.3. Tabelis märgib Hankija korduvalt: *Lisaks on tegemist riigi tervishoiuvaru nomenklatuuri*
6 (37)

kuuluva tootega, mis tähendab, et Kliinikumil on kohustus just nimetatud omadustega implantaate soetada ning säilivustähtaja lõppemisel roteerida, mida ei ole võimalik teha ilma kehtiva hankelepingtona.

Hankija tunnistab seega, et piirab teadlikult konkurentsi ühe tootja konkreetse tootega. Hankija põhjendus ei ole pädev. *Nomenklatuur*, mida Hankija peab silmas, on kehtestatud terviseministri 04.02.2025 määrusega nr 7 „Riigi tervishoiuvaru korraldamine“ (edaspidi Määrus). Määrus kehtestab põhimõtted riigi tervishoiuvaru moodustamise kohta. Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum on piirkondliku haiglana üks varu haldajatest (Määruse § 2 lg 2).

Hankija väide, justkui oleks nomenklatuuris määratud, et ta peab hankima kindlate tootjate kindlaid tooteid, ei ole tõsi. Varu haldaja ülesanne on teha ettepanek ravimite, seadmete ja vahendite nomenklatuuri kohta (Määruse § 2 lg 6) ja korraldada varu uuendamist (tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 57⁶ lg 1). Nomenklatuur ei määra, milline tootja millised konkreetset hankelepingtond endale saab. Kõik piirkondlikud haiglad on avaliku sektori hankijad ning peavad ravimite, seadmete ja vahendite hankimisel juhinduma RHS-ist.

6.7.4. Hankija viitab kohtupraktikale, mille kohaselt on hankijal õigus lähtuda tehnilise kirjelduse koostamisel enda vajadustest, mitte ei ole ta kohustatud konkurentsi kunstlikult laiendama. Selles, et Hankija koostab TK enda vajadustest lähtuvalt, ei ole vaidlust. Hankija kaalutlusruum hanketingimuste koostamisel ei tähenda, et ta saab objektiivse põhjendusega hankida kindla tootja kindlaid tooteid.

6.7.5. Hankija väidab, et ei ole kohustatud konkurentsi ise juurde looma, vaid olemasolevat konkurentsi efektiivselt ära kasutama. Hankija ei kasuta hetkel konkurentsi efektiivselt ära, kuna välistab pakkujad, kellel on pakkuda Hankija vajadustele vastavaid, samaväärseid või paremaid tooteid. Täiendav hinnakonkurents tähendaks ühtlasi, et Hankija saab tooted parema hinnaga.

6.7.6. Väitega, et ei ole mõeldav, et iga mõne aja tagant, sõltuvalt sellest, millal on toimunud uus riigihange, tuleks kirurgidel asuda õppima ja seejuures koheselt kasutama ka tundmatuid implantaate tunnistab Hankija, et on TK koostanud kindlate toodete järgi. Hankija põhjendus sellist tegevust ei õigusta. Mugavus olemasolevate toodetega või Hankija personali ümberõppimise vajadus ei saa põhjendada järjepidevalt samade toodete hankimist. Uute toodete kasutuselevõtt on tavapärane osa haiglate tööst.

6.7.7. Hankija väide on vastuolus ka vaidlusaluse Riigihankega. Osas 4 kirjeldab Hankija Waldemar Linki toodet SymphoKnee, mida Vaidlustajale teadaolevalt ei ole Hankija varem paigaldanud ja mida teistes Eesti haiglates ei kasutata. Osas 5 kirjeldab Hankija Johnson&Johnsoni toodet „Attune“, mida samuti ei ole Vaidlustajale teadaolevalt Hankija varem paigaldanud. Osas 11 kirjeldab Hankija Waldemar Link toodet SP-CL, mida teistes Eesti haiglates ei kasutata. Miks peab Hankija vajalikuks õpetada välja tulevase ortopeede toodete peal, mida kasutab vaid tema?

6.7.8. Hankija väidab, et *tehniliselt detailsed nõuded välistavad paratamatult mõned tootjad, kelle pakutavate toodete parameetrid ei sobitu, kuid kui eesmärgiks on patsiendi ohutus ja ravikvaliteet, siis on tehniliste nõuete spetsiifilisus asjakohane* ning rõhutab, et inimeste elu ja tervis on Euroopa Liidu toimimise lepinguga kaitstud hüvede ja huvide hulgas esikohal.

Hankija väited on eksitavad ja asjakohatud. Vaidlustaja ei soovi, et Hankija hangiks kehvemaid tooteid vaid taotleb, et Hankija ei hangiks kindlaid tooteid. Vaidlustaja on selgitanud, et Hankija nõudeid on võimalik muuta nii, et ravikvaliteet on tagatud samaväärselt või paremini.

6.7.9. Hankija väitel tegi ta enda poolt kasutatavate proteesi tüüpide osas valikud 1990. aastal. Endoproteeside valdkond on selle ajaga väga palju edasi arenenud. Kasutusele on tulnud paremad materjalid ja parandatud on endoproteeside disain. Nt Osas 10 nõuab Hankija, et *napa*

sisemine vooder oleks saadaval nii PE kui XLPE variandis. Enamike kaasaegsete tootjate tootevalikus ei ole enam PE materjalist komponente, kuna sellest materjalist toodete kliinilised tulemused on kehvad.

6.7.10. Hankija näitlikustab, et SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla endoproteeside riigihankes viitenumbri 238039 järgiti tingimuste seadmisel *vaidlustatud hankega sarnaseid printsiipe ning ilmselt ka seetõttu oli enamikes osades ainult üks pakkuja*. Hankija tunnistab ka selle väitega sisuliselt, et on suunanud Riigihanke kindlatele ettevõtjatele.

Iga riigihanget tuleb vaadelda iseseisvalt ning varasemates riigihangetes kehtestatud riigihanke alusdokumentidest või tehtud otsustest ei tulene kohustusi nendega arvestamiseks hilisemates riigihangetes. Hankija väide on ka sisult ebaõige. Mainitud riigihankes oli pooltes riigihanke osades rohkem kui üks pakkuja.

6.7.11. Hankija väidab: *Implantaatide hangete puhul peab hankija alati arvestama juba varasemate hangete käigus hangitud proteesidega, sest aja jooksul detailid kuluvad ning proteeside osad vajavad vahetamist. Üldine põhimõte proteeside hangete osas on see, et uute hangitavate proteeside komponendid peavad sobituma varem kasutuses olnud proteesidega*. Vaidlustaja rõhutab, et ühilduvus ei ole vaidluse all. Hankija ei ole nõudnud, et pakutavad tooted peavad ühilduma olemasolevatega, vaid on koostanud TK nii, et pakkuda saabki vaid olemasolevaid tooteid.

6.7.12. Arvestades kogu Riigihanke ülesehitust on Hankija viide ühilduvuse vajadusele otsitud:

1) Osas 4 kirjeldab Hankija Waldemar Linki toodet SymphoKnee, mida Vaidlustajale teadaolevalt ei ole Hankija varem paigaldanud ja mis seetõttu olemasolevaga ei ühildu;

2) Osas 5 kirjeldab Hankija Johnson&Johnsoni toodet Attune, mida samuti ei ole Vaidlustajale teadaolevalt Hankija varem paigaldanud. Hankija on varem kasutanud Johnson&Johnson toodet PFC Sigma, mis tootega Attune ei ühildu;

3) Osas 7 kirjeldab Hankija Waldemar Link toodet SymphoKnee. Hankija on varem kasutanud tootja Waldemar Link toodet Gemini, mille komponendid ei ole tootega SymphoKnee ühilduvad.

Hankija väited on ka sisuliselt ebaõiged. Vaidlustajal on rohkem kui 20 aastat kogemust sarnaste riigihangetega ning argument, et uued hangitavad proteesid peavad alati sobituma varem kasutuses olnud proteesidega on esmakordne. Ainus põhimõte primaarproteeside hankimisel saab olla see, et ostetava proteesi eeldatav kasutusaeg oleks võimalikult pikk ja seda Hankijale sobiva hinna eest.

6.7.13. Hankija väide, et on patsiente, kellel vajab väljavahetamist endoproteesi üks komponent, ei õigusta järjepidevalt samade toodete hankimist. Vaidlustaja juhib selle väite puhul tähelepanu ka sellele, et Ühendkuningriigi proteesiregistri (NJR) andmetel on umbes kolmandikel juhtudel kõikidest põlve ja puusa revisionidest vaja vahetada ainult üks komponent. Ülejäänud juhtudel vajab välja vahetamist kogu protees. On loogiline eeldada, et ka Kliinikumi puhul kehtivad enam-vähem samad osakaalud. Varem paigaldatud proteeside komponendid moodustavad marginaalse osa võrreldes paigaldatavate primaarproteesidega. Sellise põhimõtte rakendamine primaarproteeside valikul on põhjendamatu.

Puusaproteesi ühe komponendi revisiooni puhul on ebaloogiline eeldada, et probleemi saab lahendada sama mudeli komponendiga, mis oli primaarselt paigaldatud. Nt ainult loksuva reiekomponendi puhul on patsiendil tihti osteolüüs ja stabiilse tulemuse saavutamiseks on vaja pikemat või eridisainiga proteesi. Sobivus napakomponendiga on defineeritud pigem pea diameetriga. Enamik kasutatavaid reieluu pea diameetreid on erinevatel tootjatel samad (28mm, 32mm, 36mm jne). Sarnane loogika kehtib ka loksuva vaagnakomponendi puhul. On tõenäoline, et loksuva vaagnakomponendiga kaasneb ka luukadu ja selle kompenseerimiseks on vaja kasutada kas erimudeleid või täiendavaid augmente. Suure tõenäosusega vajavad vähemalt osadel juhtudel ka täna Hankija poolt revideerimist proteesimudelid, mida Hankija on

varem kasutanud, kuid mida enam ei toodeta. Sellisel juhul tuleb paratamatult välja vahetada ka mitteloksuv komponent.

7. Hankija, **Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum**, vaidleb vaidlustusele vastu ning palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

7.1. Riigihankega soovib Kliinikum soetada liigeste endoproteese ehk kunstliigeseid ja traumatoloogia metallosteosünteesi implantaate ehk luude fiksatsioonivahendeid.

7.2. Vaidlustaja väitel on TK vastuolus RHS § 88 lg-ga 7 ja RHS § 3 p-idega 1—3 ja 5. Osades 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 ja 13 olevat Hankija koostanud TK nii, et neile vastab kindel toode, mistõttu Vaidlustaja osalemine Riigihankes on põhjendamatult takistatud. Ülejäänud Osades on tingimused Vaidlustaja jaoks ebaselged või ebaproportsionaalsed.

7.3. Hankija vaidleb vaidlustusele vastu (v.a konkreetselt välja toodud punktide osas). RHAD vastab Hankija vajadustele ning seatud piirangud on RHS § 88 lg 7 alusel proportsionaalsed ja objektiivsed. Piirangute objektiivne põhjendatus on tingitud Hankija eesmärgist tagada patsientide ohutus, kõrge ravikvaliteet ja Kliinikumi kui ülikoolihaigla õpetamise- ja kompetentsikeskuse kõrge tase.

7.4. Riigikohus (RK 3-20-718) on esile toonud, et rahvatervise valdkonnas tuleb proportsionaalsuse põhimõtet erilisel moel kohaldada, viidates seejuures Euroopa Kohtu praktikale, mille järgi tuleb arvestada asjaoluga, et inimeste elu ja tervis on Euroopa Liidu toimimise lepinguga kaitstud hüvede ja huvide hulgas esikohal (Roche Lietuva, p 42; C-296/15 Medisanus, p 82). Hankijal ei ole kohustust eelistada põhimõtteliselt kas meditsiiniseadmete individuaalsete omaduste olulisust või nende seadmete kasutustulemuste olulisust (Roche Lietuva, p 45).

7.5. Tehnilised tingimused on kehtestatud Hankija kaalutletud otsusega, mis põhineb kogemusel ja järjepidevusel. Riigihange on üles ehitatud põhimõttel, et hangitakse sama tüüpi (nt õla/puusa/põlveliigese jne) proteesile alternatiivseid variante Riigihanke eri osade kaudu (pakkujaid saavad esitada pakkumuse selles osas, milles neil on sobiv toode), mitte ei valita ühele proteesitüübile üht toodet (mis dikteerib Hankijale selle tootja etteantud lahendused). See on strateegiline otsus, et Hankijal oleks valikus kasutada alternatiivsed proteesid, mis erineksid üksteisest detailides, võimaldades Kliinikumi ortopeedidel valida patsiendi eripärasid arvestades sobivaim protees. Kohtupraktikas on kinnitatud, et hankija ei pea end koormama kohustusega selgitada välja kõiksugu miinimumparameetreid, millele vastav kaup eesmärgi saavutamiseks objektiivselt sobiv on, vaid võib hanke eseme piiritleda parameetritega, mille osas on hankijal kindel usaldus, et nendele vastav kaup talle sobib (Tln HK 3-16-1094). Asjaolu, et mõned toodet kasutavad teised tervishoiuteenuse osutajad, ei osunda iseenesest sellele, et toode on kvaliteetne ja kindlasti ka Kliinikumile kasutamiseks sobilik.

7.6. Hankija on koostanud RHAD-i vastavalt oma vajadusele. Lähtuvalt töö spetsiifikast, vajadusest ja erialastest kogemusest on Hankijal õigus määratleda, millist liiki ja milliste tunnustele vastavaid tooteid või teenuseid soetada (RK 3-3-1-65-11). Pakkumuse esitamisest huvitatud isikutel ei ole subjektiivset õigust nõuda, et Hankija telliks teistsuguse sisuga teenust (antud juhul kaup), kui on Hankija vajadus (TlnRKo 3-15-809).

7.7. Kliinikum kasutatakse proteesi tüüpide osas tehti esmased valikud 1990. aastatel koostöös mitmete Euroopa keskustega, tuginedes nende ekspertiisile ning endoproteeside registrite andmetele. Endoproteeside puhul on strateegilised valikud eriti kriitilised, sest Kliinikum eeldab proteesidelt keskmiselt 25-aastast eluiga, samas trauma-implantaadid täidavad oma funktsiooni 6-12 kuuga ning need võib seejärel eemaldada.

7.8. Hankija vajadused ja sellest johtuvad valikud on ajas muutunud, kuid algselt paika pandud põhiprintsiibid on säilinud. Seoses implantaatide nomenklatuuri laiendamisega on lisandunud ka uusi pakkujaid. Hetkel on Kliinikumis kasutusel kuue erineva tootja endoproteesid, lisaks veel muud proteesidega seotud abivahendid kolmelt firmalt. Hankijal ei ole RHS § 3 p-i 3 alusel kohustust täiendavat konkurentsi ise juurde luua, vaid üksnes olemasolevat konkurentsi efektiivselt ära kasutada. Kui hankija on toonud esile objektiivse põhjenduse, ei saa selle valguses tingimust pidada ettevõtjate suhtes diskrimineerivaks, sõltumata sellest, mitu ettevõtjat nõuetekohaseid asju pakuvad (RK 3-20-718).

7.9. Hankija mõonab, et tehniliselt detailsed nõuded välistavad paratamatult mõned tootjad, kelle pakutavate toodete parameetrid ei sobitu, kuid kui eesmärgiks on patsiendi ohutus ja ravikvaliteet, siis on tehniliste nõuete spetsiifilisus asjakohane. Nt SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla riigihankes (viitenumber 238039) järgiti tingimuste seadmisel Riigihankega sarnaseid printsiipe ning ilmselt ka seetõttu oli enamikes osades ainult üks pakkuja.

7.10. Pakkujatele riigihankes võrdsete tingimuste loomist ei saa käsitleda hankija kohustusena koostada tehniline kirjeldus nii, et pakkumust oleks võimalik teha kõikidel seda soovivatel isikutel. Isikute võrdne kohtlemine ei tähenda, et hankija peaks määratlema riigihanke objekti ning koostama tehnilise kirjelduse viisil, et pakkumuse saaks esitada võimalikult suur hulk pakkujaid. Hankedokumentide koostamisel peab hankija lähtuma oma vajadustest. Asjaolu, et ainult vähesed ettevõtjad suudavad hankelepingu sõlmimise tingimusi täita, ei ole iseenesest pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine (TrtRko 3-20-718).

7.11. Seni kasutusel olevate implantaatide kvaliteedi osas ei ole Kliinikumis olulisi probleeme esinenud. Senised Kliinikumi ravitulemused on võrreldavad ELi registritega. Lisaks toimub kogu Eesti tüsistunud või komplitseeritud juhtude ravi Kliinikumis. Kliinikumil on nii kirurgilise kogemuse kui implantaatide valiku osas teiste raviasutuste usaldus, mida Hankija ei soovi korraldatavate riigihangetega ohtu seada. Hankijal on õigus kehtestada enda eesmärkidele vastavad tingimused, lähtudes mh oma varasematest kogemustest. Senikaua kuni tingimusele on objektiivne põhjendus olemas ja see ei ole diskrimineeriv, ei ole tingimus RHS § 88 lg-ga 7 vastuolus.

7.12. Implantaatide hangete puhul peab Hankija arvestama juba varasemate hangete käigus hangitud proteesidega, sest aja jooksul detailid kuluvad ning proteeside osad vajavad vahetamist. Üldine põhimõte proteeside hangete osas on see, et uute hangitavate proteeside komponendid peavad sobituma varem kasutuses olnud proteesidega. Lisaks uutele patsientidele moodustavad suurema osa patsientidest juba varasemalt proteesitud patsiendid, kelle proteeside üksikud komponendid vajavad vahetamist. Hinnanguliselt on Kliinikumis viimase 35 aasta jooksul proteesitud ligikaudu 40 000 patsienti, kellest paljudel tekib elu jooksul vajadus mõne proteesikomponendi vahetuseks (neist umbes 20 000 on veel praegugi potentsiaalsete kordus- ja revisjonoperatsioonide patsiendid). Operatsioone planeerib Hankija aastas ligikaudu 1500, millest ca 20% revisjonoperatsioonid. Üksikute osade vahetamiseks peavad sobituma nii materjalid kui mõõdud ning tootjad on ette kirjutanud kogu ühilduvuse, sh +/- suuruste põhimõtted. Kui patsiendil on juba mingite parameetritega protees, siis ravitöö kvaliteedi seisukohalt tuleb Hankijal nende tingimustega arvestada, sest teine variant (vahetada välja kogu protees) oleks patsiendile traumeeriv ja kliiniliselt põhjendamatu.

7.13. Meditsiinis kehtivale *primum non nocere* (eelkõige ära kahjusta) põhimõttele toetudes on välistatud patsiendile suurema kahju tekitamine, milleks oleks tervikimplantaadi väljavahetamine, kui võimalik on vaid komplektis üksikute osade asendamine. Osad peavad sobima olemasolevasse süsteemi. Seega kahjustaks tingimuste oluline muutmine patsiente ja ravikvaliteeti. Nagu varem välja toodud, siis kohtupraktikas (TlnHK 3-22-127) on toonitatud, et eriti suur on hankija kaalutlusruum tingimuste kehtestamisel rahvatervise valdkonnas.

Kõikide proteesiosade vahetus oleks Hankijale ka oluliselt kallim, mis on vastuolus RHS § 2 lg 1 sätestatud eesmärgiga tagada hankija rahaliste vahendite otstarbekas ja säästlik kasutamine. Hankijal tuleb oma tegevuses arvestada mh Tervisekassa määratud hinnapoliitikaga, mille alusel toimub Hankijale tema osutatud tervishoiuteenuse eest tasumine. Suurte ravimahtudega haiglad järgivad seetõttu alati printsiipi, et uue hankega hangitavad tooted sobituksid varem kasutuses olnutega. Kohustus järgida riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid ei saa tuua kaasa kohustust hankida eset, mis ei ühildu juba olemasoleva tehnilise lahendusega või mille hankimine tingiks vältimatute kulutuste tegemise, mida muu tehnilise lahenduse puhul teha ei tuleks (TlnRKO 3-20-157).

7.14. Ravikvaliteedi tagamisel ja implantaatide valikus on olulisel kohal kogemus, mida Kliinikumil on enam kui 30 aastat. Lisaks ravikogemusele on vajalik arvestada kirurgilise kogemusega, tehnilisest vilumusest sõltub operatsioonide edukus. Lihtsamate operatsioonide puhul on kirurgi õppimise kõver umbes 20 operatsiooni, tehniliselt keerukamatel kuni 50 operatsiooni. Seega ei ole mõeldav, et alati, kui toimub uus riigihange, tuleks kirurgidel asuda õppima ja seejuures koheselt ka kasutama tundmatuid implantaate.

7.15. Hankijale on teadmata ning jääb ka vaidlustusest selgusetuks, milliseid tooteid sooviks Vaidlustaja Riigihankes pakkuda. Vaidlustaja pole varasemalt osalenud traumatoloogia metallosteosünteesi vahendite ja liigeste endoproteeside riigihangetes ning tal puudub Hankijale teadaolevalt traumatoloogia metallosteosünteesi vahendite ja liigeste endoproteeside valdkonna toodete esindamise ja müügi õigus. Hankija on kursis, et hiljuti toimus Syntrade Oy ja Baltrade Oy (kaks varasemat Hankija lepingupartnerit) poolt äriüksuse, mis tegeles ortopeediliste ja rekonstruktiivsete toodete turustamisega, üleandmine OneMed OÜ-le. Hankija kahtleb, kas sellega toimus automaatselt ka kõigi varem esindatud toodete tootjate volituste edasiandmine, OneMed OÜ-le. Hankijale jääb küsitavaks RHS § 185 lg-s 1 eeldatud Vaidlustaja õiguste või tema huvide kahjustamise võimalikkus.

7.16. 01.07.2025 esitas Hankija täiendavad seisukohad.

7.16.1. Vaidlustaja ei ole end Riigihanke juurde registreerunud ning Hankijal puudub teadmine, milliste toodete volitatud esindajana Vaidlustaja hankemenetluses osaleda soovib. Hankijale jääb arusaamatuks Vaidlustaja soov RHAD-i muutmiseks Osades, kus Vaidlustajal Hankijale teadaolevalt puuduvad üldse implantaadid, kasvõi mõnevõrra teistsuguste parameetritega, millele tal oleks esindusõigus. Kriteeriumite edasi-tagasi nihutamine, kui Vaidlustaja ei plaanigi midagi pakkuda, pole RHS § 185 lg 1 kaitsealas.

7.16.2. Vaidlustaja esitatud tabeli kohta toodetest, mille Vaidlustaja olevat valinud, märgib Hankija, et kõikide seal nimetatud toodete tootelehtedega ei ole Hankija tutvunud ega nende alusel oma tingimusi kokku pannud. Nt Vaidlustaja väljatoodud Johnson&Johnson toote „Attune“ kõrval on Hankijale teadaolevalt Osa 5 tingimustega kooskõlas ka mitme teise tootja tooted. Lisaks, sarnaselt ravimitele on ka implantaatidel nn geneerilised variandid ehk litsentside vabanemisel hakkavad neid tootma ka teised firmad. Valdavalt tegelevad sellega Hiina, India ja Türgi ettevõtjad. Varem nende tooted Eesti turule ei jõudnud, kuid nüüdseks on mitmed nende riikide tootjad saanud vajalikud kvaliteedisertifikaadid nii tehastele kui materjalidele ning vastavad nii USA kui Euroopa nõuetele, mistõttu ei oma Hankija ka täielikku ülevaadet kõigist tootjatest, kes Hankija kriteeriumitele vastavaid tooteid pakuvad. Mitmetes osades on Hankijale teadaolevalt kriteeriumitele vastavaid tooteid rohkem kui üks ning kui mõnes osas on sobiv toode ka vaid ühel tootjal, siis on Hankija tingimused koostanud lähtuvalt oma vajadustest, pikaajalisele kasutuskogemusele ja tõestatud ravitulemustele tuginedes.

7.16.3. Riigi tervishoiuvaru nomenklatuuri (2 aastat tagasi) lülitatud toodete osas märgib Hankija, et riigi tervishoiuvaru haldaja kohustuseks on varu ettenähtud intervalli tagant

11 (37)

uuendada, mis tähendab, et varus olevad tooted kasutab Hankija ise ära ja soetab asemele samad tooted, mis on ka Terviseametiga kooskõlastatud. On mõeldamatu, et Hankija peaks paralleelselt kasutama erinevaid tooteid sõltuvalt sellest, kas toode pärineb Hankija enda koheseks ravitööks soetatud laovarust või tervishoiuvaru laost. Hankedepingute perioodid ja uuendamise intervallid ei pruugi kattuda ning kui pole tagatud toodete sortimendi järjepidevus, võiks tekkida olukord, kus tervishoiuvaru laost saabuval tootel, mille asemel oleks (Vaidlustaja soovi järgi) Hankijal igapäevatoos juba uue hankega soetatud uued ja teistsugused tooted, ning vanadele tervishoiuvaru toodetele poleks enam kõiki vajalikke paigaldusinstrumente või Kliinikumi personal oleks minetanud kõrgeima pädevuse just nende parameetritega toodete paigaldamisega seotud nüanssides. Seega kasutab Hankija tervishoiuvaru laost ületulevaid tooteid lõppastmes ikkagi enda ravitöös ja need peavad Kliinikumi vajadusi täiel määral rahuldama ehk olema seega samad tooted, mida ka igapäevaselt kasutatakse. Riigi tervishoiuvaru nomenklatuuri kuulumine on seega täiendav põhjus, mille tõttu ei ole toodete pidev vahetamine laias skaalas erinevate parameetritega toodete vastu Hankijale töö korraldamisel võimalik.

7.16.4. Vaidlustaja väidab, et Hankija ei kasuta konkurentsi efektiivselt ära, vaid välistab pakkujad, kellel on pakkuda Hankija vajadustele vastavaid samaväärseid või paremaid tooteid. Eelkõige on Hankija lähtunud enda põhjendatud vajadustest. Hankija ei ole seadnud eraldi eesmärgiks võimalikult paljude pakkujate osalust Riigihankes ning kui mõnes osas täidab tingimused ka vaid üks toode, sest Riigihanke objektiks olevate toodete näol on tegu spetsiifiliste kõrgtehnoloogiliste implanteeritavate meditsiiniseadmetega, mitte laiatarbekaubaga, ei saa seda fakti käsitleda riigihanke korraldamise põhimõtete rikkumisena. Riigihange on üles ehitatud lähenemisele, kus erinevate parameetrite alusel on koostatud eri Osad, et seeläbi luua kirurgidele valik alternatiivseid võimalusi. Pakkujatel ei ole kohustust esitada pakkumust kõikidele osadele. Olukord, kus pakkuja kõigile osadele pakkumust teha ei saa, sest tema pakutav toode ei vasta ega saagi vastata korraga paljude eri osade tingimustele või ei vasta toode üldse Hankija vajadustele, ei kujuta endast RHS-i rikkumist.

7.16.5. Vaidlustaja väitel soovib ta pakkuda Hankija vajadustele vastavaid samaväärseid või paremaid tooteid. Vastavalt Juhiste p-ile 1.6 on lubatud pakkuda samaväärseid materjale. Juhul, kui tingimused näevad ette kaht erinevat materjali, siis ei täida tingimust üksnes ühe materjali pakkumine. Hankija on selgelt põhjendanud materjalide valikut ning kui esineb vajadus kahe eri materjali järele, nt ka seetõttu, et saaks teha lähtuvalt patsiendi profiilist optimaalseim valik hinna ja kvaliteedi suhte alusel, et saa Vaidlustaja ette kirjutada, et Hankija peab eelistama vaid üht. Parimad on Hankija jaoks tooted, mis vastavad seatud tingimustele ehk täidavad Kliinikumi põhjendatud eesmärgi, mitte Vaidlustaja eesmärgi teenida kasumit oma toodete võimalikult laiaulatuslikust müügist.

7.15.6. Vaidlustaja nimetab Hankija toetumist pikaajalisele järjepidevale kogemusele, tõendatud ravikvaliteedile ja vajadusele tagada personali kõrgeim pädevus kasutatavate toodete alal, mugavuseks. Hankija sellega ei nõustu. Uusi, teistsuguste parameetritega tooteid on aja jooksul ka Hankija valikusse lisandunud (uute osade lisamisega), kuid kindlana on püsinud peamisi vajadusi suurepäraselt rahuldavad tooted (täpsemalt toodete kriteeriumid) ning nende hankest-hankesse pidevat varieerumist Hankija oma tööprotsessides võimaldada ei saa. Kliinikum on Eestis konkurentsituult kõige suurema ravimahuga proteesimise keskus, kuhu suunatakse kõige keerulisemad juhtumid ning kellel on kohustus vajadusel teha ka teistes haiglates tehtud proteesimiste revisjone. Teiste haiglate ravimaht on Hankijaga võrreldes ligikaudu poole väiksem (SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla) või marginaalne (AS Lääne-Tallinna Keskhaigla ning SA Ida-Viru Keskhaigla). Seega ei ole võimalik teiste haiglate vajadusi automaatselt üle kanda Hankijale, sest patsientide hulk ja profiil (vanus, üldine tervislik vorm, juhtumi meditsiiniline keerukus jne) ei ole samad. Neil on võimalik patsiente selekteerida ja suunata probleemsemad juhtumid Kliinikumi, Kliinikum peab olema valmis

kõigi võimalike juhtumite lahendamiseks ning seepärast on Hankija vajadused märksa nüansirikkamad ja seda peavad toetama soetatavad tooted.

7.15.7. Vaidlustaja toob välja mõned tooted, mida ta arvab, et Hankija soovib soetada, mainides, et neid pole Kliinikum ka ise varem kasutanud, proovides sellele toetuvalt väita, et Hankija ei tohiks olla probleem ka tema pakutavaid Riigihanke tingimustest erinevate parameetritega tooteid kasutada. Hankijale teadaolevalt on nt väljatoodud Waldemar Linki toode SymphoKnee tootja nimetus tootele, mille põhiliste omaduste parameetrid on olnud pikalt kasutuses ning millele on SymphoKnee nimelise toote puhul lisandunud komplekti lisakomponente. Seega pole tegu olemuselt täiesti teise tootega, milliste parameetritega toote kasutamine oleks Hankijale oluliselt erinev varasemast. Vaidlustaja tõstatab retoorilise küsimuse ka Waldemar Linki toote SP-CL kohta. Nagu juba selgitatud, on Kliinikum kõige suurema ravimahu ja eripalgelisema patsientide profiiliga proteesimise keskus, seega on vajadus ka selliste toodete järele. Tulevased ortopeedid saavad oma õppe käigus parima kogemuse, teadmised ja oskused, kui on kokku puutunud laia profiiliga patsientuuriga ja oskavad iga patsiendi individuaalsusest lähtuvalt kõige sobivamaid lahendusi kasutada.

7.15.8. Varasemalt soetatud proteesidega ühildumine on Hankija jaoks oluline. Oma praktika järgi suudab Kliinikum 70% revisjonoperatsioonidel välja vahetada mõne komponendi proteesikomplektist ning ülejäänud juhtudel osutub vajalikuks kogu proteesi väljavahetamine. Seega erineb Hankija käsitus Vaidlustaja väljatoodud Ühendkuningriigi praktikast. Proteesiregistrist on võimalik retrospektiivselt järeldada seda, mida on tehtud, kuid seda ei saa käsitleda kriteeriumina selle kohta, mida oleks kindlasti kõige õigem teha. Tehtu on sõltuvuses võimalustega ning Ühendkuningriik, mis võrreldes Eestiga on märksa suurem riik, kus ka proteesimisi viiakse läbi arvukates haiglates, võib nõnda suur kogu komplekti vahetuse vajadus olla nt tingitud sellest, et ühilduvust pole suudetud tagada. Patsiendile on kogu proteesi väljavahetamine ääretult palju traumeerivam operatsioon ning Kliinikumi eesmärk on seda võimalusel igati vältida, mida saab saavutada järjepidevalt kasutatavate ühetaoliste tingimustega.

7.15.9. Pikalt kasutuses olnud protees ei tähenda, et selle peaks välja vahetama. Vastupidi, see on patsientide jaoks kõige turvalisem valik, sest selle toote kohta on kõige pikem jälgimisperiood olemas ning endoproteeside puhul on pikaajalise püsivuse info kõige olulisem edukuse ja kvaliteedi näitaja.

8. Tabel

VAIDLUSTUSE VÄIDE – TEHNILINE KIRJELDUS ON KOOSTATUD KINDLATE TOODETE JÄRGI						
TK osa ja selle punkt	TK punkti sisu	Vaidlustaja viide Hankija valitud tootele	Vaidlustuse põhjendus	Hankija põhjendus	Vaidlustaja täiendav sisukoht	Hankija vastus
OSA 4	Põlveliigese kondülaarne protees tagumise ristatisideme säilitamisega	Hankija nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg poolt müüdava Waldemar Link tooteid „SymphoKnee“ ja „Gemini SL“ kombinatsioonis veel mõne Waldemar Linki tootega, mille edasimüügi-õigus on vaid OÜ-l Wimberg				
3	Reieluu ja sääreluu komponendid	Dokument „SymphoKnee	Nõue on objektiivselt põhjendamatu ning	Nõue tuleneb bio-mehhaanilistest ja	Põhjendus on otsitud. Kui tegemist	Need nõuded tulenevad Hankija kogemusest ja

	suuruse ühilduvus vähemalt +/- 2 suurust.	väljavõte“	valitud kindla toote järgi. Kõigil tootjatel on oma kombineeritava tabelid, mis täidavad samaväärselt Hankija eesmärki.	anatoomilistest printsiipidest. Kõigil inimestel ei ole reie- ja sääreluud samade mõõtudega, vaid üks võib olla teisest oluliselt jämedam. Liiga kitsa või laia proteesi paigutamine on seotud suure hulga tüsistustega. Ühilduvus +/-2 suurust on minimaalne ning ei ole keelatud pakkuda ka suurema mõõtude erinevusega, kui tootja seda lubab.	oleks bio-mehhaaniliste ja anatoomiliste printsiipidega, siis peaks sarnane nõue olema välja toodud ka Osades 5 ja 6, kus kirjeldatakse samuti sarnast põlve primaarproteesi. Antud juhul piirab see nõue koos teiste sama osa nõuetega konkurentsi ja sobib ainult ühe tootja ühele tootele.	vajadustest. Hankija on Eesti harvikaiguste ravi Kompetentsikeskus, mis tähendab väga varieeruva anatoomiaga patsientide ravi (need patsiendid suunatakse Hankija juurde ravile üle kogu Eesti ja ka rahvusvaheliselt, suurema regiooni alalt). Sellest tulenevalt ongi vajalik keskmisest suurem komponentide sobivus. Hankija on valikus eri osade kaudu mitu erinevate pära-meetritega põlveproteesi ja piisab kui neist ainult üks on suurema variatsiooniga.
4.1	Mobiilse ja toestatud kande komponendid;	Dokument „Gemini SL surgical technique“, lk 2	Nõue on objektiivselt põhjendamatu ja valitud kindla toote järgi. Mobiilne kanne võib käia roteeruva tibia platoo mõistena, mitte reieosa komponendi nõudena.	Nõue on vastavuses parima kliinilise praktikaga ning annab kirurgile operatsiooniaegseks otsustamiseks võimaluse sama reie komponendi kasutades valida hiljem nii mobiilse kui fikseeritud platoo vahel.	Põhjendus on ebaõige. Nõutud <i>mobiilse ja toestatud kande komponendid</i> on kirjeldatud reieosa komponendi kirjeldavas osas. Reiekomponendil ei saa olla mobiilse ja toestatud kande komponendi. Selline komponent saab olla ainult sääreosal.	Sääre ja reie komponent peavad omavahel sobima.
5.1	mobiilne kanne ja fikseeritud kanne;	Dokument „Gemini SL surgical technique“, lk 2	Nõue on objektiivselt põhjendamatu ja valitud kindla toote järgi. Mobiilse kande nõude eesmärk on füsioloogiline liigese rotatsioon, eri tootjad lahendavad seda erinevalt süsteemi-põhiselt, Näiteks mediaalselt roteeruv protees. See täidab samaväärselt Hankija eesmärki	Tegemist on Hankija eelistatava biomehaanilise lahendusega, mis senisele kliinilisele praktikale tuginedes on osutunud ravi-kvaliteedi aspektist sobivaks lahenduseks.	Sellise lakooniline põhjendusega võiks iga hankija õigustada kindla toote hankimist (<i>eelistatud lahendus, mis on kõige sobivam</i>). Sisulist põhjendust, miks Vaidlustaja pakutud samaväärne lahendus ei sobi, pole esitatud.	Põhjenduseks on biomehaaniline lahendus, mis on andnud kliinilises praktikas ravi-kvaliteedilt parima tulemuse.
6.1	Ülikõrge molekulmassiga polüetüleenist (UHMWPE) liugpinnad.	Dokument „Link Symphoknee Surgical technique“, lk 65	Nõue on objektiivselt põhjendamatu ja valitud kindla toote järgi. Laialt levinud standard on HXLPE või tootja-spetsiifiline variant, mis täidab samaväärselt või paremini Hankija eesmärki. UHMWPE materjal antud nõude kombineerimisel ülejäänud nõuetega on konkurentsi välistav.	Ülikõrge molekul-massiga polü-etüleenist pinnad on tänapäevasem standard ning enamik tootjaid on oma tooteportfelli laiendanud kõrgema kvaliteediga komponentide osas, sest nende vastupidavus kulumisele on tõestatud paljudes kliinilistes uuringutes. Parema vastu-pidavuse ja kvaliteediga komponendid on valitud patsientide ja ravikvaliteedi	Liugpinna UHMWPE-ga sarnast vastupidavust kulumisele suudab pakkuda ka näiteks E-vitamiiniga liugpind. Hankija põhjendus on otsitud ja lakooniline, sisulist vastuväidet Vaidlustaja alternatiivile esitatud ei ole.	Eelistatud materjalivalikut on põhjendatud. Samaväärseid materjale on lubatud pakkuda juhiste p 1.6 alusel.

				huvides.		
OSA 6	Eri-konstruksiooniga tsementeeritav põlveprotees	Hankija nõuded kirjeldavad OÜ Ortolink Invest poolt müüdavat Smith & Nephew toodet „Primary Knee System“.	x	Tegemist riigi tervishoiuvaru nomenklatuuri kuuluva tootega, mis tähendab, et Kliinikumil on kohustus soetada nende omadustega implantaate ning säilivustähtja lõppemisel, roteerida, mida ei ole võimalik teha ilma kehtiva hankelepinguta.	Hankija on nõuded koostanud kindla toote järgi.	Hankija soov on hankida kindla spetsiifikaga tooteid, mis suuruselt ja materjalidelt oleksid omavahel sobivad. Riigi tervishoiuvaru osas on põhjendused toodud täiendavas seisukohas.
6.2	reieosa materjal keramiseeritud metall (ZrNb), et sobiks ka metalliallergiaga patsientidele	Dokument „OXINIUM-Knee Brochure“, lk 4	Keramiseeritud metall on üks võimalustest lahendada probleemi, mis esineb 1-l patsiendil 100-st (metalliallergia). Tegemist on Smith & Nephew patenteeritud tehnoloogiaga (OXINIUM). On olemas ka alternatiiv, nt Ti Nidium, mis täidavad samaväärselt Hankija eesmärki.	Erinevad allergilised probleemid on kasvava sagedusega ja 1/100-st ei ole tähtsusetu osa patsientidest. Alternatiivseid materjale, mille puhul on tõestatud nende vähemalt samaväärne kvaliteet, on lubatud pakkuda juhiste p-i 1.6 kohaselt. Küsimusele samaväärse või parema materjali pakkumise kohta on Hankija vastanud ka hankekeskkonnas, et see on lubatud, kuid lisada tuleb samaväärsust tõestavad dokumendid.	Vaidlustaja ei väida, et metalliallergiaga patsiendid ei vaja ravi. Nõuet on võimalik sõnastada nii, et reieosal peab olema saadaval ka versioon, mis sobib metalliallergiaga patsientidele. Praegusel juhul on nimetatud konkreetset toote materjali, mis on patenteeritud ühe tootja poolt. See ei ole põhjendatud ja Hankija pole ka ise seda põhjendanud. Teabevahetuse teel ei saa muuta hanketingimust.	Samaväärseid materjale on lubatud pakkuda juhiste p-i 1.6 alusel. Teabevahetus juhib sellele punktile vaid tähelepanu, mitte ei muuda hanketingimust.
8.1	plastikosa igal määral vähemalt 9 erinevat kõrgust, high flex ja constrained variandid;	Dokument „Legion TKS surgical technique“, lk 46	High flex insert on nimetus, mida oma plastikosade kirjeldamiseks kasutab ainult Smith & Nephew. Teised tootjad võivad selle tingimuse eesmärki täita näiteks erilise disainiga reie komponendiga.	Kuna endo-proteesimisi teostatakse järjest noorematele ning nõudlikumatele patsientidele, siis on suurema liikuvuse ulatusega (high flexion) disainid muutunud viimase 10-15 aastaga järjest olulisemaks ning laiemalt kasutatavateks. High-flexion knee prosthesis ei ole patenteeritud termin ning suuremat liikuvust lubavaid platoosid toodavad mitmed firmad. Kuna Kliinikum kasutab platoosid ka revisjonidel, siis on patsientide raviks vaja ka tavapäraseid platoosid.	Ebaõige on kirjeldada High flex nõuet ainult plastikosale. High flex tulemus on saavutatav erinevate komponentide (reiekomponent ja plastikosa) koostamisel. Tingimus praeguses sõnastuses piirab põhjendamatult konkurentsi.	Kui Hankija saab kasutada samade metallist komponentidega erinevat tüüpi platoosid (nagu hanke tingimuses kirjeldatud), siis on see lahendus oluliselt mugavam ja soodsam. Võttes erinevad metallist komponendid kasutusele samaaegselt (nagu teeb ettepaneku Vaidlustaja), tähendab see täiendavat proteesikomplekti koos instrumentidega. Nagu ka Vaidlustaja on varasemalt märkinud, siis instrumendid on väga kallid.
8.2	Vähemalt 6 erinevat	Dokument „Legion	Nõue on objektiivselt põhjendamatu ja	Hankija eesmärk on parim ravikvaliteet	Enamikul tootjatel algavad plastik-osad	Hankija teada on mitmel tootjal (sh Euroopa

	<i>poliüetüleenist liigestuva pinna suurust, CCK versioonil paksusega alates 9 mm;</i>	TKS surgical technique“, lk-d 59 ja 61	valitud kindla toote järgi. Enamik süsteeme algab suuruselt 10 mm, mis täidab samaväärselt Hankija eesmärki.	patsientidele. Platoon paksus ja disain on biomehhaniliselt, sh femorotibiaalse rotatsiooni osas määrava tähtsusega ja eelise annab õhem platoon. Hankijale teadaolevalt toodetakse platoosid alates paksusest 6 mm, kuid samas on teadusuuringutest teada, et 6 mm platoon revisjoni risk on 12 korda kõrgem kui 8 mm platoon, mis on võrdlusuuringute alusel soovituslik miinimum. Kliinikumis on kujunenud kliinilise kogemuse alusel miinimumpaksuseks 9 mm.	suuruselt 10 mm. Nõue 9 mm kõrguse kohta koos teiste sama osade nõuetega on konkurentsi piirav. Hankija on selle valinud kindla toote järgi.	tootjal) olemas 9 mm kõrgusega platoosid, mille vajadust on selgitatud.
OSA 10	Mitte-tsementeeritav puusaprotees (põhiproteesina)	Hankija nõuded kirjeldavad OÜ Ortolink Invest müüdavaid Smith & Nephew tooteid „SL Plus MIA“ ja „R3“ kombinatsioonis veel mõne Smith & Nephew tootega, mille edasimüügiõigus on vaid OÜ-l Ortolink Invest.	x	Vt osa punktide juures		
1.6	<i>reieosa kaela pikkus standard varrel 17-49 mm ja lateraliseeritud variandil 26-58 mm</i>	Dokument „SL PLUS MIA Surgical technique“, lk 17	Nõue on objektiivselt põhjendamatu ja valitud kindla toote järgi (täpselt 17-49 mm ja 26-58 mm). Vaidlustaja tootel on reieosa kaela pikkus standard varrel 28,3-49,4 mm ja lateraliseeritud variandil 33,6-54,6 mm. See täidab Hankija eesmärki samaväärselt.	Suurem valik eri mõõtudega proteese annab kirurgile operatsioonil täiendavaid võimalusi ning arvestab asjaoluga, et kõik operatsiooni vajavad patsiendid ei ole keskmise pikkuse, kaalu ega vanusega, mistõttu on vajadus eelkõige väiksemate mõõtude osas olemas. Inimeste anatoomia varieerub suurel määral ning esineb ka luu ainevahetushaigustest tingitud deformatsioone, mis koondatakse Eestis Kliinikumi. Sellest tuleneb ka suurem vajadus erinevate kaela pikkuste osas. Ei ole õige väita, et suurema mõõduga	Ainevahetushaigustest tingitud deformatsioonidega tegelemiseks on paljudel tootjatel spetsiaalsed mudelid või versioonid, mida kaasaegseid printsiipe järgivad kliinikud ka kasutavad. Hankija soovib osta tava-kasutuseks sobivat tsemendivaba puusaproteesi. Toodud nõuded sobivad nii eraldi-seisvalt kui ka kombinatsioonis teiste nõuetega ainult ühe tootja ühele tootele ja piiravad seega konkurentsi. See on ilmne, arvestades et nõuded on kehtestatud millimeetri	Arvestades suurt luulist varieeruvust (haiguste ja lihtsalt varieeruva anatoomia tõttu), on Hankija koostanud tingimused nende vajaduste katmiseks. Hankija on harvemate ja suuremate deformatsioonide ravi referentskeskus, mis tingib suurema reieosa kaela pikkuste olemasolu vajaduse. Materjalide ja suuruste sobivus on ravikvaliteedis kriitilise tähtsusega ja iga millimeeter ongi kriitiline.

				proteesi komponent väikeste luudega patsientidele samaväärne on, seega ei täida Vaidlustaja välja-toodud vahemikud Hankija eesmärki.	täpsusega.	
2.5	<i>näpa sisemine vooder saadaval nii PE kui XLPE variandis;</i>	-	Nõue on objektiivselt põhjendamatu. PE vooder on vananenud tehnoloogia. Kuna PE voodriga implantaatide kliinilised tulemused on kehvemad kui XLPE versioonil, ei paku enamik tootjad enam PE versiooni. Kuna Hankija nõuab nii üht kui teist, teeb ta võimatuks pakkuda XLPE variandis tooteid (mis ei täida Hankija eesmärki üksnes samaväärselt, vaid isegi paremini).	PE vooder on Hankijale teadaolevalt hinnalt oluliselt odavam ning selle kasutamine on majanduslikult eelistatum patsientidel, kelle eeldatav eluiga või koormusvajadus on väiksemad ning jäävad allapoole XLPE (parandus) vooderduse vastupidavusnäitajatest. Seetõttu peab Kliinikum oluliseks omada nomenklatuuris mõlemat varianti.	Nõudes vananenud tehnoloogiat piirab Hankija sama-väärsete või paremate toodete pakkumise võimalust.	Hankija on tingimused koostanud pidades silmas, et valikus oleks vähemalt 2 valikut: nii minimaalsemate kui maksimumilähedaste näitajatega, et võimaldada parimat kulutõhusust (piisav kvaliteet ja optimaalne hinnastatus). PE näitajad on kindlale, Hankijale hästi teada olevale patsientide gruppidele heade ravitulemustega ning varasemale kogemusele tuginedes soodsamast hinnast tingituna kulutõhusam lahendus.
2.8	<i>Pressfit näpaosa suurused 40mm – 80 mm millele sobivad XLPE plastikosad 0° ja 20° kõrgendusega;</i>	Dokument „R3 Surgical technique“ lk-d 13 ja 17	Nõue on objektiivselt põhjendamatu ja valitud kindla toote järgi. 0° ja 10° kõrgendusega on saavutatav samaväärne tulemus, mis 0° ja 20° kõrgendusega.	Pole korrektne väita, et 10 kraadi erinevust on sama-väärne. Tehnilistes detailides on 10-kraadine erinevus suur ning just 20-kraadiline kõrgendus tagab suurema luksatsiooni-kindluse.	Nõue peaks olema sõnastatud lähtuvalt Hankija eesmärgist, mitte kindla toote järgi. Hankija eesmärki saab nt saavutada sõnastusega: <i>neutraalne 0° plastikos ja suurema luksatsiooni-kindlusega variant</i> . Nimelt 20-kraadise kõrgenduse nõudmine piirab põhjendamatult konkurentsi.	Hankijale on oluline kliiniline tulemus. 20-kraadine kõrgendus on antud osas optimaalseim lahendus, kuna vastavalt Hankija kogemusele on 10-kraadine kõrgendus liiga väikese stabiilsust lisava toimega ning > 20-kraadise kõrgenduse puhul liigselt liigesliikuvust piirava ja komponentide pitsumise ohuga (reiekomponendi kael hakkab kulutama plastikos kõrgendust).
3.1	<i>reiepea materjal keramiseeritud metall (ZrNb);</i>	Dokument „OXINIUM-Knee Brochure“, lk 4	<i>Keramiseeritud metall</i> on Smith & Nephew patenteeritud tehnoloogia (OXINIUM). On ka alternatiiv, nt Ti Nidium, mis täidavad samaväärselt Hankija eesmärki.	Alternatiivseid materjale, mille puhul on tõestatud nende vähemalt samaväärne kvaliteet, on lubatud pakkuda. VT juhiste p 1.6.	Nõuet saab sõnastada nii, et reiepeal peab olema saadaval ka versioon, mis sobib metalliallergiaga patsientidele. Praegu on nimetatud konkreetset toote materjali, mis on ühe tootja poolt patenteeritud. See ei ole põhjendatud.	Samaväärseid materjale saab pakkuda juhiste p-i 1.6 alusel. ZrNb materjal on heade kliiniliste tulemustega nii varasemalt Hankija praktika hulgas kui ka rahvusvaheliselt, mille tõttu on selle kasutamise näidustusi laiendatud ka revisjonidele, kuigi tegemist pole algselt revisjoni proteesiga, kuid materjal annab võimaluse seda edukalt revisjonide puhul kasutada, mistõttu tagab see oluliselt suurema kasutusvõimaluse.
OSA 11	Mitte-tsementeeritav	Hankija nõuded kirjeldavad OÜ	x	Vt osa punktide juures		

	puusaprotees (alternatiiv)	Wimberg poolt müüdatav Waldemar Link toodet „SP-CL“ kombinatsioonis veel mõne Waldemar Link tootega, mille edasimüügi-õigus on vaid OÜ-l Wimberg.				
1.1	<i>bioloogiliselt/anatoomiliselt sobilik, mille S-kõverus järgib reieluu loomulikku anatoomilist kuju;</i>	Dokument „SP-CL Product Rationale“, lk 3	Nõue on objektiivselt põhjendamatult. S-kõverus on ainult Waldemar Linki toodetele omane omadus. Samaväärseid või paremaid kliinilisi tulemusi on võimalik saavutada ka teiste kujudega proteesidega.	Anatoomiliste kõveruste järgimine on vajalik ning implantaatide tootearendustes (sh ka plaatide ja naelte puhul) keskendutakse samuti anatoomilistele disainidele. Kirjeldatud disain on näidanud suurepäraselt vastupidavust nii rahvusvaheliste registriandmete (nt Rootsi artroplastika register) kui ka Kliinikumi kliinilise kogemuse põhjal. Eri haiguste ja anatoomia variantide paremaks raviks on vajalik erineval põhimõttel fikseeruvate implantaatide olemasolu ning S-kõverus aitab tagada parema „fit and fill“ tüüpi fiksaatsiooni. Nõuded on valitud täitmaks teistsugust vajadust kui Osas 10 hangitav puusaprotees.	Hankija eksitab, kui väidab, et anatoomiliste kõveruste järgimine on vajalik. Enamik kaasaegseid puusaproteese ei järgi anatoomilist kõverust, kuid näitavad samaväärseid või paremaid kliinilisi tulemusi. Eestis kasutab kirjeldatud puusaproteesi ainult Hankija. Teised Eesti haiglad suudavad ravida oma patsiente sama hästi või paremini ka anatoomilisi kõverusi mitte järgivate proteesimudelitega. Antud juhul on anatoomilise kõveruse nõue koos teiste nõuetega konkurentsi piirav ja sobib vaid ühele tootjale.	Arvestades suurt anatoomilist varieeruvust ka puusaliigese piirkonnas Hankija igapäeva praktikas, on vajalik eri tüüpi puusaliigese proteeside kättesaadavus. Antud osa on suunatud anatoomilise fiksaatsiooniga nn <i>fit-and fill</i> tüüpi proteesi hankimiseks. Anatoomiline kuju on antud tüübi puhul hea (võrreldes teise mittesementeeritava puusaproteesiga) alternatiivse fiksaatsiooni ja ravitulemuse saavutamise aluseks. Hankija patsientide profiil ei ole võrreldav teiste haiglatega ning erineva disainiga proteeside olemasolu laiendab valikuid. Sirge disainiga proteese saab pakkuda teistes osades.
1.2	<i>Vasaku ja parema poole versioonid</i>	Dokument „SP-CL Anatomically Adapted Cementless Hip System“, lk 3	Vasak ja parem versioon on vajalikud anatoomilise disaini puhul. Samaväärsete või paremate tulemustega teise disainiga vartel ei ole vaja vasakut ja paremat versiooni.	Anatoomiline disain eeldab parema ja vasaku poole eristamist. Antud hanke osa on koostatud anatoomilise disainiga proteeside hankimiseks, paremat ja vasemat poolt mitte eristavat puusaproteesi on võimalik pakkuda Osas 10.	Nagu ülal mainitud, on anatoomilise disaini nõue antud juhul konkurentsi piirav.	Vt eelmist punkti
1.6	<i>Kahe CCD nurga võimalus – 126 ja 135 kraadi</i>	Dokument „SP-CL Anatomically Adapted Cementless Hip System“,	Nõue on objektiivselt põhjendamatult ja valitud kindla toote järgi (täpselt 126 ja 135 kraadi, nagu Waldemar Link	Inimeste anatoomia (CCD nurk) varieerub 40 kraadi ulatuses ning piisavalt täpne nurga taastamine	Kui CCD nurk varieerub 40 kraadi, siis miks nõuab Hankija CCD nurkasid ainult vahemikus 9 kraadi?	Hankija on lähtunud senisest kliinilisest kogemusest. Antud tingimus kombinatsioonis teiste tingimustega

		lk 3	tootel).	operatsiooni käigus tagab parema ravi-tulemuse (lihas-jõud, liikuvus-ulatus, nihestuse oht, komponentide pitsumine). Kirjanduse andmetel on 135 kraadi CCD nurk maksimaalne soovituslik nurk. CCD nurk määrab koormuse surve luule ning seeläbi on oluline seda arvestada maksimaalse osteointegratsiooni saavutamiseks. Hea luu kvaliteedi puhul ei ole CCD nurk eeliseks, kuid annab täiendava võimaluse luudefektide või halva luukvaliteedi puhul koormust suunata.	Hankija on kehtiva nõude valinud oma eelistatud toote järgi (miks just 126 ja 135?). Sellele ei ole mõistlikku põhjendust.	(progresseeruv lateralisaatsioon), tagavad piisava normaalse anatoomia taastamise võimekuse. Varasem kliiniline praktika ja rahvusvaheliste uuringute tulemused näitavad antud kaela nurkade puhul parimaid tulemusi.
1.7	<i>Reieosal vähemalt 18 erinevat suurust vasakule ja paremale</i>	Dokument „SP-CL Anatomically Adapted Cementless Hip System“, lk 3	Vasak ja parem versioon on vajalikud anatoomilise disaini puhul. Samaväärsete või paremate tulemustega teise disainiga vartel ei ole vaja vasakut ja paremat versiooni.	Anatoomiline disain eeldab parema ja vasaku poole eristamist. Antud hanke osa on koostatud anatoomilise disainiga proteeside hankimiseks, paremat ja vasemat poolt mitte eristavat puusaproteesi on võimalik pakkuda Osas 10.	Nagu ülal mainitud, on anatoomilise disaini nõue antud juhul konkurentsi piirav.	Vt p 1.11 selgitusi. Anatoomilise variatsiooni nõue loob Hankijale suurema valikuvõimaluse. Anatoomilise disainiga implantaatide kasutamine on tavapärane praktika. Hankides paralleelseid tooteid, on mõistlik jälgida, et need erineksid disaini poolest.
2.4	<i>napaosa võimalik modulaarsete komponentidega 10° ja 20° serva kõrgendada</i>	-	Nõue on objektiivselt põhjendamatu ja valitud kindla toote järgi. 0° ja 10° kõrgendusega on saavutatav samaväärne tulemus, mis 0° ja 20° kõrgendusega.	Ei ole korrektne väita, et 10 kraadi erinevust on samaväärne. Tehnilistes detailides on 10-kraadiline erinevus suur ning just 20-kraadiline kõrgendus tagab suurema luksatsioonikindluse	Nõue peaks olema sõnastatud lähtuvalt Hankija eesmärgist, mitte kindla toote järgi. Nt on Hankija eesmärki võimalik konkurentsi laiendavalt saavutada järgmise sõnastusega: <i>neutraalne 0° plastikosa ja suurema luksatsiooni-kindlusega variant</i> . Nimelt 20-kraadise kõrgenduse nõue piirab konkurentsi. Samal argumendil võiks Hankija nõuda nt 30-kraadilist kõrgendust.	Nõue on koostatud vastavalt Hankija eesmärgile - saavutada võimalikult kõrge ravi kvaliteet. Antud punkti puhul adresseeritakse operatsiooniaegselt tuvastatud eba-stabiilsust, mille parimaid lahendus-võimalusi silmas pidades ka tingimused on seatud. Iga 10-kraadise nurga juurde lisamine piirab oluliselt liikumisulatust ja tekitab suurema pitsumise ohu, mille tõttu tuleb valida väikseim stabiilsust tagav variant. Mida rohkem on erinevaid astmeid, seda parem on kokkuvõttes ravitulemus.
OSA I	<i>tsementeeritav standardne puusaprotees</i>	Nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg	Tingimuste kogum on õigusvastane, kui selle eesmärk on	Tegu on Hankija vajadusega hankida komponente juba	Hankija tunnistab, et on nõude koostanud kindla toote järgi.	Hankija vajab kirjeldatud toodet, sest see on näidanud

	<i>(põhiproteesina)</i>	poolt müüdavat Waldemar Link toodet „Lubinus SPII“ kombinatsioonis veel mõne Waldemar Link tootega, mille edasimüügi-õigus on vaid OÜ-l Wimberg.	ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine	aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis. Lisaks on tegemist riigi tervishoiuvaru nomenklatuuri kuuluva tootega, mis tähendab, et Kliinikumil on kohustus just nimetatud omadustega implantaate soetada ning säilivustähtja lõppemisel roteerida, mida ei saa teha kehtiva hankelepingtona.	Hankija põhjendust käsitleb Vaidlustaja täiendava seisukoha tekstis. Hankija väide, et tegemist on vajadusega hankida komponente aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis on asjatundmatu. Antud osas ostetava toote peamine eesmärk peaks olema võimalikult pikk püsivus pärast esmast paigaldamist. Varem kasutuses olnud proteesidele komponentide ostmise oleks korrektne korraldada väljakuulutamiseta läbiraakimistega hankena, mitte hankega, mis tagab, et samad tooted jäävadki kasutusse ka edaspidi ja järgmistes hangetes lähtutakse samast loogikast. Lisaks on komponentide vajadus aastaid kasutuses olnud endoproteeside revisjonide tarvis marginaalne võrreldes esmaselt paigaldatavate proteesidega.	pikaajalise praktika ja rahvusvaheliste registrite alusel väga häid tulemusi ning vastupidavust. Toodete spetsiifiliste parameetrite muutmiseks põhjust ei ole, sest need vastavad Kliinikumi kvaliteedistandardile. Kuna Hankija teostab enamiku Eestis tehtavatest revisjon-operatsioonidest ja omab Eestis kõige suuremat kliinilist kogemust antud vallas, siis on Hankija puhul tegemist kõige pädevama asutusega ning kindlasti mitte asjatundmatusega. Vaidlustaja väide revisionide marginaalsest osakaalust ei vasta tõele. Revideerimist vajavate proteeside hulk kasvab iga aastaga ning Hankija kogemusele põhinedes on ~70% juhtudest võimalik teostada ainult osaline (mõne üksiku komponendi vahetus) revisjon, seetõttu on ka sobivate komponentide olemasolu kriitilise tähtsusega.
OSA 2	<i>tsementeeritav standardne puusaprotees (alternatiivse proteesina)</i>	Nõuded kirjeldavad OÜ Ortolink Invest müüdavaid Smith & Nephew tooteid „Polar Stem“ ja „Polar Cup“ kombinatsioonis veel mõne Smith & Nephew tootega, mille edasimüügi-õigus on vaid OÜ-l Ortolink Invest.	Tingimuste kogum on õigusvastane, kui selle eesmärk on ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine	Tegu on Hankija vajadusega hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis.	Vt ülal.	Vt ülal.
OSA 3	puusaliigese eriprotees	Nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg poolt müüdavat Waldemar Link toodet „Link MP Reconstruction“ kombinatsioonis veel mõne Waldemar Link	Tingimuste kogum on õigusvastane, kui selle eesmärk on ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine	Tegu on Hankija vajadusega hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis.	Vt ülal.	Vt ülal.

		tootega, mille edasimüügiõigus on vaid OÜ-l Wimberg.				
OSA 5	tsementeeritav põlveprotees tagumise ristatistideme stabiliseerimisega	Nõuded kirjeldavad Johnson&Johnson AB Eesti filiaali poolt müüdava DePuy Synthese toodet „Attune“.	Tingimuste kogum on õigusvastane, kui selle eesmärk on ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine	Tegu on Hankija vajadusega hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis.	Vt ülal. Hankija põhjendus on otsitud. Hankija on varem kasutanud Johnson&Johnson AB Eesti filiaali poolt müüdavat DePuy toodet PFC Sigma. Käesoleva Riigihanke Osa 5 kirjeldab sama tootja uuemat mudelit „Attune“. „Attune“ ja PFC Sigma komponendid ei ole omavahel kombineeritavad.	Hankija ei ole kirjeldanud „Attune“ proteesi. Hankijale teadaolevalt vastab nendele kriteeriumidele mitu teise tootja toodet.
OSA 7	põlveliigese eriprotees	Nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg poolt müüdava Waldemar Link põlveproteesi kombinatsioonis veel mõne Waldemar Link tootega, mille edasimüügiõigus on vaid OÜ-l Wimberg.	Tingimuste kogum on õigusvastane, kui selle eesmärk on ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine	Tegu on Hankija vajadusega hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis. Lisaks on tegemist riigi tervishoiuvaru nomenklatuuri kuuluva tootega, mis tähendab, et Kliinikumil on kohustus soetada just nimetatud omadustega implantaate ning säilivustähtja lõppemisel roteerida, mida ei ole võimalik teha ilma kehtiva hankelepunguta.	Vt ülal. Hankija põhjendus on otsitud. Hankija on varem kasutanud tootja Waldemar Link toodet Gemini. Käesoleva hanke Osa 7 kirjeldab sama tootja uuemat mudelit Sympho Knee. Gemini ja SymphoKnee komponendid ei ole omavahel kombineeritavad.	Hankija ei ole väitnud, et tegemist on Gemini proteesi evideerimisega, kuigi varasemalt on seda proteesi Kliinikumis kasutatud Osas 7 kirjeldatud protees võib vajada ka ise revideerimist. Sympho Knee või Gemini proteesid ei vasta antud osa kirjeldusele.
OSA 13	megaprotees	Nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg poolt müüdava Waldemar Link tooteid. Eriti avaldub see TK p-is 5, mille kohaselt toode peab olema kombineeritav põlveliigese Endo model põlveimplantaadi ning puusaliigese MP rekonstruktsiooni proteesiga. Tegemist on Waldemar Link toodetega. Eestis on erinevatel tootjatel kaasaegsemaid	Tingimuste kogum on õigusvastane, kui selle eesmärk on ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine	Tegu on Hankija vajadusega hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis.	Vt ülal.	Tegemist on väga harva kasutatava proteesiga, kuid ka selle puhul esineb vajadus mõni komponent välja vahetada.

		lahendusi, mille kliinilised on paremad kui mainitud Endo-model proteesil. tulemused				
VAIDLUSTUSE VÄIDE – TINGIMUSED ON EBASELGED						
TK punkt	TK punkti sisu	Vaidlustuse põhjendus	Hankija põhjendus	Vaidlustaja täiendav sisukoht	Hankija vastus	
Osade 1—14 TK-de tingimused, mis algavad sõnadega <i>Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks [---]</i>	<i>Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks liidetakse kõige enam kasutatavate mõõdudega reie, sääre ja liigespinna komponentide hinnad.</i>	On arusaamatu, miks on vaja endoproteesi komplekti baashinda. Mujal hanke-tingimustes viidet endoproteesi komplekti baas-hinnale ei ole. Millise metoodika järgi liidetakse kõige enam kasutatavate mõõdudega reie, napa ja reiepea komponentide hinnad ja miks seda vaja on? Kust tuleb sisend <i>enim kasutatavate mõõtude jaoks</i> ? Pole aru saada, millele pakkuja selles tingimuses kinnituse annab.	Tingimus on kasutusel olnud varasemates hangetes ning on seejuures olnud piisavalt täpne ja arusaadav vastavas valdkonnas tegutsevatele isikutele, kellel on varasem müügi-kogemus. Kuna erinevate tootjate numeratsioonid pole standardiseeritud, siis peab Hankija usaldama pakkujate andmeid kasutamise sageduse kohta vastavalt pakkuja enda varasema müügi andmetele. Tingimuse eesmärk on vältida olukorda, kus äärmusliku suuruse ja üliharva kasutusega implantaatide hind pakutakse eba-proportsionaalselt madal ning sagedase kasutusega numeratsioonidel keskmisest kõrgem, mis viiks selleni, et kõikide suuruste alusel arvatatud pakkumuse maksumuses olev keskmine hind oleks võrreldav teistega, kuid hilisem tegelik rahaline kulu tunduvalt suurem.	Hankija selgitus ei tekita tingimustes arusaadavust ja seda ei ole võimalik teha vaidlustus-menetluses. Vaidlustus-menetluses esitatud seisukohad ei ole hanke-tingimuste sisu. Hanke üheski muus dokumendis ei ole kasutatud terminit „baashind“. Pakkumusi hinnatakse maksumuse vormi põhjal, kus samuti puudub termin „baashind“.	Baashind on hankes nõutud kohustuslikest komponentidest koosneva komplekti hind. Lisavõimalused on vajalik samuti hinnastada, kuid neid ei arvestata hinnavõrdlusel.	
Osade 1—23 TK-de tingimused, mis algavad sõnadega <i>Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid [---]</i>	<i>Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid, mille maksumus on arvatatud implantaatide osana (nn garanteeritud instrumentide komplektid).</i>	Jääb arusaamatuks, mida tähendab instrumentide komplekti tagamine. Endoproteeside valdkonnas on tavapärane, et hanke võitja annab instrumentide komplekti(d) tasuta kasutamiseks. Kui tegemist on väga vähe kasutatavate implantaatidega, siis on ka võimalus, et hankija ostab instrumentide	Garanteeritud instrumentide komplektide tagamise all peab Hankija silmas seda, et pakkumuse maksumusse peab pakkuja arvestama kindla arvu (mis on tingimustes nimetatud) instrumentide komplekte ja tal on kohustus need pakkujale üle anda koos toodetega.	Hankija selgitus ei tekita tingimustes arusaadavust ja seda ei ole võimalik teha Vaidlustus-menetluses. Vaidlustus-menetluses esitatud seisukohad ei moodusta hanketingimuste sisu. Pakkuja jaoks on oluline teada: - Mitu komplekti instrumente ja mis ajaks peab hanke	Vaidlustaja küsimustele leiab vastused hanketingimuste lugemisel. Ehk need peab üle andma tasu eest (omandiõigus läheb Hankijale üle), tasu peab olema arvestatud implantaadi hinna osana. See on öeldud tingimustes (<i>maksumus arvestatud implantaatide hinnas</i>). Komplektide arv, mitu komplekti instrumente peab üle andma, on iga toote juures märgitud.	

		<p>komplekti välja. Sõnakasutus tagama põhjustab ebaselgust, millele pakkuja oma kinnituse andma peab. Tagama viitab sellele, et pakkujal peab olema teoreetiline võimekus komplekte Hankijale tarnida, mitte ei pea ta neid kindlasti tarnima.</p>	<p>Tingimustes on vastavad täpsustused igas osas (osa-spetsiifiliste erisustega) kirjas: nt Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid, mille maksumus on arvutatud implantaatide osana (nn garanteeritud instrumentide komplektid). ja Pakkuja peab koos esimese implantaatide tarnega hankijale üle andma 1 garanteeritud instrumentide komplekti (maksumus arvestatud implantaatide hinnas - p 6.2).</p> <p>Nõue põhineb Hankija varasemal negatiivsel kogemusel, kus instrumentide tarne viibis mitu kuud, kuid teadaolevalt ei ole võimalik implantaate ilma instrumentideta paigaldada. Seetõttu soovib Hankija suunata pakkujat vastutama koheselt ka instrumentide tarne tagamise eest. Samuti on Hankijal kogemus, kus hanke võitis pakkuja, kelle implantaadid olid kasutusel ka varasema hanke raames ning kuigi uues hankes olid nõutud ka instrumentid, siis neid ei tarnitudki väitega, et varasemast on Hankijal instrumentid olemas. Seejuures ei arvestanud pakkuja, et instrumentid kuluvad samuti ja neid ei saa igavesti kasutada.</p>	<p>võitja tarnima? - Kas tarnitud instrumentid antakse Hankijale kasutamiseks hankelepingu kehtivuse ajaks või läheb instrumentide omandiõigus üle hankijale? Sõnad garanteeritud instrumentide komplekt ja pakkuja peab tagama on ebatavalised ja arusaamatud.</p>	<p>Koos esimese tarnega peab üle andma, ka see tingimustes öeldud.</p>
Osade 1—23 TK-de tingimused, mis algavad sõnadega Garanteeritud	Garanteeritud instrumentide komplektide arv	Jääb arusaamatuks, mida tähendab garanteeritud	Tingimuse kohta tuleb arvestada eelmises punktis	Viide Tervisekassa hinnakujunduse printsiipidele pole	Viide Tervisekassa hinnakujunduse printsiipidele on

<p>instrumentide komplektide arv arvestatakse [---] ja Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele [---].</p>	<p>arvestatakse 1 komplekt/100 endoproteesi täiskomplekti kohta. Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele on hankijal õigus instrumente või komplekte ka täiendavalt osta pakkumuses märgitud hindadega.</p>	<p>instrumentide komplekt. Muijal hanketingimused ei erista garanteeritud ja garanteerimata komplekte. Valdkonna tava kohaselt antakse instrumendid tasuta kasutamiseks või hankija ostab need välja või kasutatakse laenuinstrumente (instrumendid tuuakse kohale, kui hankija selleks soovi avaldab). Pole aru saada, kes, kellele ja mida garanteerib. Samuti on arusaamatu Hankija nõue saada endale 1 komplekt garanteeritud instrumente 100 endoproteesi täiskomplekti kohta. Kui pakkuja kinnitab selle tingimusega nõustumust, peab ta olema valmis tarnima hankeperioodi jooksul kuni 20 komplekti instrumente ühe osa kohta. Tavapäraselt saab hankija hakkama 1—3 instrumentide komplektiga ühe hanke osa kohta kogu hankeperioodi jooksul (3—4 aastat). Kuna tegemist on sedavõrd tavatu (ja ebaselge) nõudega, ei ole aru saada, millele pakkuja peab kinnituse andma. Täiendavat segadust tekitab punkt, millega Hankija annab endale õiguse osta lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele instrumente või nende komplekte ka täiendavalt pakkumuses märgitud hindadega. Pole selge, mis alusel, mahus, ja tingimustel Hankija lisatellimusi esitama hakkab? Kuna juba mõiste <i>garanteeritud instrumentide komplektid</i> on ebaselge, pole aru saada, millele pakkuja peab kinnituse andma. Instrumentide vajadus ja nende tarnimise</p>	<p>toodud selgitusi. Garanteeritud instrumentide komplekti all mõeldakse vastavas osas märgitud komplektide arvu, mille pakkuja peab Hankijale üle andma koos esimese tarnega. Hilisemad instrumentide komplektid soetab Hankija vajadusel täiendavalt, tasudes nende eest hankelepingus sätestatud hinda. Instrumentide komplektide hinna fikseerimine hankelepingus tuleneb ka Hankija varasemast kogemusest, kui täiendava vajaduse tekkimisel küsiti instrumentide eest ebamõistlikult kõrget hinda. Seetõttu soovib Hankija kõik hinnad eelnevalt kokku leppida. Lisaks tuleneb arvestuse aluseks olev valem, nt 1 komplekt 100 endoproteesi täiskomplekti kohta, Tervisekassa implantaatide hinnakujunduse printsiipidest ja ei ole seega Hankija meelevaldne lähenemine, vaid põhjendatud vajaduse hindamiseks kasutatav lähtealus.</p>	<p>Riigihanke kontekstis asjakohane. Tervisekassa hinnakujundus puudutab haigla ja Tervisekassa vahelist arveldamist. Pakkuja jaoks on oluline teada, mitu komplekti instrumente, millal ja mis tingimustel ta peab tarnima, kui ta osutub edukaks. Praegune sõnastus sunnib pakkujat arvestama, et iga 100 endoproteesi kohta võib Hankija nõuda ühe komplekti instrumente. Pakkuja peab seda arvestama hinna kujundamisel, sest instrumendid võivad maksta kümneid tuhandeid eurosid ühe komplekti kohta. Selline ebaselge sõnastus võib luua ka eeliseid pakkujale, keda Hankija soosib. Soositud pakkuja võib olla kindel, et temalt ei nõuta üle 1—3 komplekti instrumente, samas kui teine ettevõtja peab arvestama, et Hankija võib nõuda välja kõik instrumendi komplektid, isegi kui see ei ole vajalik ega mõistlik. TK-st on näha, et Hankija soovib umbes 90% hanke mahust saada ainult kahelt pakkujalt – OÜ Wimberg ja OÜ Ortolink Invest.</p>	<p>asjakohane, sest Hankijal on kohustus oma rahalisi vahendeid kasutada otstarbekalt ja säästlikult, ehk Hankija peab arvestama temal kasutusel oleva raha hulga, mis otseselt sõltub Tervisekassa makstavast tasust. Komplektide arv on iga toote juures märgitud.</p>
--	--	---	--	--	--

		tingimused peavad olema selged.			
--	--	------------------------------------	--	--	--

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

9. Vaidlustaja vaidlustab TK peamiselt kahel põhjusel:

1) Vaidlustaja hinnangul on Hankija TK Osades 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 ja 13 koostatud nii, et neile vastab kindel toode, mistõttu Vaidlustaja osalemine Riigihankes on takistatud;

2) ülejäänud Osades on tingimused kohati ebaproportsionaalsed või ebaselged, mistõttu pole Vaidlustajal võimalik aru saada, kas tema pakutavad tooted tingimustele vastavad või mitte.

10. Enne konkreetsete vaidlustatud punktide käsitlemist vastavalt Tabelis toodud järjekorrale toob vaidlustuskomisjon välja mõned üldised asjaolud, mida vaidlustuskomisjon kõigile vaidlustatud punktidele hinnangu andmisel arvestab.

10.1. Hankijal on õigus koostada RHAD oma vajadustest lähtudes. Lähtuvalt töö spetsiifikast, vajadusest ja erialastest kogemusest on Hankijal õigus määratleda, millist liiki ja milliste tunnustele vastavaid tooteid või teenuseid soetada (RK 3-3-1-65-11). Pakkumuse esitamisest huvitatud isikutel ei ole subjektiivset õigust nõuda, et Hankija telliks teistsuguse sisuga teenust (või kaupa), kui on Hankija vajadus (vt nt TlnRKO 3-15-809).

10.2. Hankija on Riigihanke üles ehitanud viisil, et selle eri osades hangitakse sama tüüpi (nt õla/puusa/põlveliigese jne) proteesile alternatiivseid variante. Pakkujad saavad esitada pakkumuse selles osas, milles neil on sobiv toode, mitte ei valita ühele proteesitüübile üht toodet (mis dikteerib Hankijale selle tootja etteantud lahendused). Kliinikumile on vajalik, et tal oleks valikus kasutada alternatiivsed proteesid, mis erineksid üksteisest detailides, võimaldades Kliinikumi ortopeedidel valida patsiendi eripärasid arvestades sobivaim protees. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on Riigihanke selline ülesehitus asjakohane ja Kliinikumi vajadusi järgiv. Vaidlustuskomisjoni arvates on Hankija soov, et Kliinikumi kasutuses oleksid proteeside alternatiivsed variandid, patsientide huvidega arvestav ning õiguspärane.

10.3. Kohtupraktikas on korduvalt rõhutatud, et rahvatervise valdkonnas on hankijal eriti suur kaalutusruum hanketingimuste kehtestamiseks (TlnHK 3-22-127). Samale seisukohale on asunud ka Riigikohus nt 05.11.2020 otsuses nr 3-20-718, p 15.2, et [---] *Rahvatervise valdkonnas kohaldatakse proportsionaalsuse põhimõtet siiski erilisel moel, arvestades asjaolu, et inimeste elu ja tervis on Euroopa Liidu toimimise lepinguga kaitstud hüvede ja huvide hulgas esikohal, ning seda, et liikmesriigid võivad otsustada, millisel tasemel nad kavatsesid rahvatervise kaitse tagada ja kuidas selline tase saavutatakse; sellega seoses tuleb tunnustada liikmesriikide kaalutusruumi olemasolu (Roche Lietuva, p 42; C-296/15 Medisanus, p 82). Hankijal ei ole kohustust eelistada põhimõtteliselt kas meditsiiniseadmete individuaalsete omaduste olulisust või nende seadmete kasutustulemuste olulisust (Roche Lietuva, p 45).*

10.4. Vaidlustuskomisjoni arvates tuleb Hankija TK nõuete hindamisel ka arvestada, et Hankijale on oluline soetatavate proteeside ühildumine varasematega. Oma praktika järgi suudab Kliinikum 70% revisjonoperatsioonidel välja vahetada mõne komponendi proteesikomplektist ning ülejäänud juhtudel osutub vajalikuks kogu proteesi väljavahetamine. Patsiendile on kogu proteesi väljavahetamine traumeerivam operatsioon ning Kliinikumi eesmärk on seda võimalusel igati vältida, mida saab saavutada järjepidevalt kasutatavate ühetaoliste tingimustega. Pikalt kasutuses olnud protees ei tähenda, et selle peaks välja vahetama. Vastupidi, see on patsientide jaoks kõige turvalisem valik, sest selle toote kohta on kõige pikem jälgimisperiood olemas ning endoproteeside puhul on pikaajalise püsivuse info

kõige olulisem edukuse ja kvaliteedi näitaja. Ka kohtupraktika kohaselt ei saa kohustus järgida riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid tuua kaasa kohustust hankida eset, mis ei ühildu juba olemasoleva tehnilise lahendusega või mille hankimine tingiks vältimatute kulutuste tegemise, mida muu tehnilise lahenduse puhul teha ei tuleks (TlnRko 3-20-157).

Vaidlustuskomisjoni seisukoht TK punktide osas vastavalt tabelile.

11. Osa 4 (Lisa 4 osa 4) - PÕLVELIIGESE KONDÜLAARNE PROTEES TAGUMISE RISTATISIDEME SÄILITAMISEGA (ja võimalusega minna üle tagumise ristatisideme stabiliseerivale süsteemile) – 1500 kompl (500 aastat).

11.1. P 3 *Reieluu ja sääreluu komponentide suuruse ühilduvus vähemalt +/- 2 suurus.*

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 4 p 3.

Vaidlustaja leiab, et nõue on kehtestatud kindla toote järgi. Kõigil tootjatel on kombineeritavuse tabelid, mis täidavad sama eesmärgi.

Hankija selgituse kohaselt tuleneb nõue biomehhaanilistest ja anatoomilistest printsiipidest. Kõigil inimestel pole reie- ja sääreluud samade mõõtudega vaid üks võib olla teisest jämedam. Kuna Kliinikum on Eesti harvikaiguste ravi kompetentsikeskus, peab ta tagama ravi väga varieeruva anatoomiaga patsientidele, mistõttu on vajalik keskmisest suurem komponentide sobivus. Hankijal on valikus eri osade kaudu mitu erinevate parameetritega põlveproteesi ja piisab, kui ainult üks neist on suurema variatsiooniga.

Vaidlustuskomisjon peab põhjendatuks Hankija seisukohta, et Eestis harvikaiguste ravi kompetentsikeskuseks on Kliinikumi vajalik keskmisest suurem komponentide sobivus. Vaidlustaja ei ole välja toonud, milline ühilduvuse nõue ei oleks tema arvates konkurentsi piirav. Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 4 p 3 on õigusaktidega kooskõlas.

11.2. P 4.1 *mobiilise ja toetatud kande komponendid* (p 4.1, nagu kõik p-i 4 nõuded on reieosa komponendile).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 4 p 4.1.

Vaidlustaja leiab, et nõue on kehtestatud kindla toote järgi ning kuna tegemist on reieosa komponendi kirjeldavas osas, siis ka ebaõige, sest reiekomponendil ei saa olla mobiilse ja toetatud kande komponendi.

Hankija kinnitusel annab see nõue kirurgile operatsiooniaegseks otsustamiseks võimaluse sama reie komponenti kasutades valida hiljem nii mobiilse kui fikseeritud platoo vahel. Sääre ja reie komponent peavad omavahel sobima.

Vaidlustuskomisjoni arvates on Vaidlustaja seisukoht vastuoluline. Kui nõue on kehtestatud kindla toote järgi, ei saa see olla sisuliselt ebaõige, sest siis ta ju eksisteerib praktikas. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankijal on õigus kehtestada tingimus oma objektiivsetest vajadusest lähtuvalt, ka siis, kui sellele ei vasta kõigi pakkujate tooted.

Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 4 p 4.1 on õigusaktidega kooskõlas.

11.3. P 5.1 *mobiilne kanne ja fikseeritud kanne* (p 5.1, nagu kõik p 5-i nõuded on sääreosa komponendile).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 4 p 5.1.

Vaidlustaja leiab, et nõue on põhjendamatu ning kehtestatud kindla toote alusel. Mobiilse kande nõude eesmärk on füsioloogiline liigese rotatsioon, mida eri tootjad lahendavad erinevalt (nt mediaalselt roteeruv protees).

Hankija selgituse kohaselt on tegemist Kliinikumi eelistatava biomehhaanilise lahendusega, mis on andnud ravipraktikas kliiniliselt parima tulemuse.

Vaidlustuskomisjon leiab, et patsientide huvides on Hankijal õigus lähtuda tehnilise kirjelduse koostamisel oma parimast praktikast ning kliinilisest kogemusest, mistõttu

kõnealune nõue on käsitletav objektiivselt põhjendatud piiranguna RHS § 88 lg 7 mõttes. Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 4 p 5.1 on õigusaktidega kooskõlas.

11.4. P 6.1 *Ülikõrge molekulmassiga polüetüleenist (UHMWPE) liugpinnad* (p 6.1, nagu kõik p-i 6 nõuded on Liigendpinna (plato) komponendile).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 4 p 6.1.

Vaidlustaja leiab, et nõue on põhjendamatult ning kehtestatud kindla toote alusel. Levinud standard on HXLPE või tootja-spetsiifiline variant, mis täidab samaväärselt Hankija eesmärki. UHMWPE materjal on selle nõude kombineerimisel ülejäänud nõuetega konkurentsi välistav. Liugpinna UHMWPE-ga sarnast vastupidavust kulumisele pakub nt E-vitamiiniga liugpind.

Hankija selgituse kohaselt on ülikõrge molekulmassiga polüetüleenist pinnad tänapäevasem standard ning kuuluvad enamiku tootjate tooteportfelli. Parema vastupidavuse ja kvaliteediga komponendid on valitud patsientide ja ravikvaliteedi huvides. Samaväärseid materjale on lubatud pakkuda Juhiste p-i 1.6 alusel.

Vaidlustuskomisjon saab Hankija selgitusest aru, et nõue ülikõrge molekulmassiga polüetüleenist (UHMWPE) liugpinnale on kehtestatud põhjusel, et vastupidavuse ja kvaliteedi tõttu on need komponendid väga heade omadustega ja vastavad patsientide huvidele. Samas nähtub Hankija selgitusest, et Juhiste p-i 1.6 alusel peab Hankija võimalikuks, et pakkujad pakuvad selle nõude täitmiseks saaväärseid materjale. Vaidlustuskomisjon Hankija selgitusega selles osas ei nõustu. Juhiste p-i 1.6 sõnastusest ei nähtu, et pakkujatel oleks õigus pakkuda TK-s nimetatuga samaväärseid materjale. Juhiste p-is 1.6 toodud loetelus selle kohta, millisel juhul tuleb nõuet täiendada märkega *või sellega samaväärne*, puudub viide *materjalile*.

Eeltoodu põhjal on vaidlustuskomisjon seisukohal, et kui Hankija aktsepteerib samaväärset materjali (samaväärseid materjale), nagu ta on põhjendustes märkinud, tuleb see konkreetse nõude juures selgelt välja öelda või sätestada üldise tingimusena Juhendi p-is 1.6.

Sellest tulenevalt tuleb TK Osa 4 p 6.1 viia kooskõlla õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

12. Osa 6 (Lisa 6 osa 6) - ERIKONSTRUKTSIOONIGA TSEMENTEERITAV PÕLVEPROTEES – 1500 kompl (500 aastat).

12.1. P 6.2 *reieosa materjal keramiseeritud metall (ZrNb), et sobiks ka metalliallergiaga patsientidele* (p 6.2, nagu kõik p-i 6 nõuded on reieosale).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 6 p 6.2.

Vaidlustaja leiab, et nõudele vastab ühe tootja – Smith & Nephew tehnoloogia (OXINIUM). On olemas ka alternatiive, mis rahuldaksid samaväärselt Hankija eesmärki.

Hankija selgituse kohaselt on nõue vajalik seoses metalliallergiaga patsientidega (umbes 1 patsient 100-st). Juhiste p-i 1.6 kohaselt on võimalik pakkuda samaväärseid materjale, kuid pakkumuses tuleb esitada samaväärsust tõendavad dokumendid. Hankija on esitanud vastavava selgituse ka RHR-i teabevahetuses.

Vaidlustuskomisjon saab Hankija selgitusest aru, et käsitletav nõue on kehtestatud põhjusel, et pakutava toote materjal peab sobima ka metalliallergiaga patsientidele. Vaidlustuskomisjoni arvates on see põhjendus asjakohane. Samas ei nõustu vaidlustuskomisjon Hankija väitega, et Juhiste p-ist 1.6 tuleneb pakkujate õigus pakkuda TK-s nimetatuga samaväärset *materjali*. Juhiste p-is 1.6 toodud loetelus selle kohta, millisel juhul tuleb nõuet täiendada märkega *või sellega samaväärne*, puudub viide *materjalile*. Hankija vastus teabevahetuses (ilmselt peab Hankija silmas sõnumit ID: 966660) käib kindla nõude kohta (Osa 5, p 6.1) ega ole laiendatav kogu TK-le. Pealegi ei saa RHAD-i selgitustega muuta.

Eeltoodu põhjal on vaidlustuskomisjon seisukohal, et kui Hankija aktsepteerib samaväärset materjali (samaväärseid materjale), nagu ta on põhjendustes märkinud, tuleb see konkreetse nõude juures selgelt välja öelda või sätestada üldise tingimusena Juhendi p-is 1.6.

Sellest tulenevalt tuleb TK Osa 6 p 6.2 viia kooskõlla õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

12.2. P 8.1 *plastikosa igal mõõdul vähemalt 9 erinevat kõrgust, high flex ja constrained variandid* (p 8.1, nagu kõik p-i 8 nõuded on plastikplatoole).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 6 p 8.1.

Vaidlustaja leiab, et nimetust *High flex insert* kasutab oma plastiosade kirjeldamiseks vaid üks tootja – Smith & Nephew. Teised tootjad võivad seda tingimust täita nt erilise disainiga reie komponendiga. Ebaõige on kirjeldada *High flex* nõuet ainult plastikosale. High flex tulemus on saavutatav eri komponentide koosmõjus.

Hankija selgituse kohaselt pole *High-flexion knee prosthesis* patenteeritud termin ning suuremat liikuvust lubavaid platoosid toodavad mitmed tootjad. Kui Hankija saab kasutada samade metallist komponentidega erinevat tüüpi platoosid (nagu tingimuses kirjeldatud), siis on see lahendus oluliselt mugavam ja soodsam. Võttes erinevad metallist komponendid kasutusele samaaegselt (nagu on Vaidlustaja ettepanek), tähendab see täiendavat proteesikomplekti koos kallite instrumentidega.

Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija seisukohaga ning leiab, et patsientide huvides on Hankijal õigus lähtuda TK koostamisel oma parimast praktikast ning kliinilisest kogemusest, mistõttu on Lisa 6 p-is 8.1 kehtestatud nõue käsitletav objektiivselt põhjendatud piiranguna RHS § 88 lg 7 mõttes.

Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 6 p 8.1 on õigusaktidega kooskõlas.

12.3. P 8.2 *vähemalt 6 erinevat polüetüleenist liigestuva pinna suurust, CCK versioonil paksusega alates 9 mm* (p 8.2, nagu kõik p-i 8 nõuded on plastikplatoole).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 6 p 8.2.

Vaidlustaja hinnangul on nõue kehtestatud kindla toote järgi. Enamikul tootjatel algavad plastiosad suurusest 10 mm, mis täidab samaväärselt Hankija eesmärki. Nõue 9 mm kõrguse kohta on konkurentsi piirav.

Hankija eesmärk on parim ravikvaliteet patsientidele. Platoos paksus ja disain on biomehhaniliselt, sh femorotibiaalse rotatsiooni osas, määrava tähtsusega ja eelise annab õhem platoos. Võrdlus-uuringute alusel on soovituslik miinimum 8 mm. Kliinikum on kujunenud kliinilise kogemuse alusel miinimumpaksuseks 9 mm.

Vaidlustuskomisjon leiab, et patsientide huvides on Hankijal õigus lähtuda TK koostamisel oma parimast praktikast ning kliinilisest kogemusest, mistõttu on Lisa 6 p-is 8.2 kehtestatud nõue käsitletav objektiivselt põhjendatud piiranguna RHS § 88 lg 7 mõttes.

Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 6 p 8.2 on õigusaktidega kooskõlas.

13. Osa 10 (Lisa 10 osa 10) - MITTETSEMENTEERITAV PUUSAPROTEES (põhiproteesina) – 1500 kompl (500 aastas):

13.1. P 1.6 *reieosa kaela pikkus standard varrel 17-49mm ja lateraliseeritud variandil 26-58mm* (p 1.6, nagu kõik p-i 1 nõuded on reiekomponendile).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 10 p 1.6.

Vaidlustaja hinnangul on nõue kehtestatud kindla toote järgi. Vaidlustaja tootel on reieosa kaela pikkus standard varrel 28,3-49,4 mm ja lateraliseeritud variandil 33,6-54,6 mm ning see täidab Hankija eesmärki samaväärselt.

Hankija selgituse kohaselt annab suurem valik eri mõõtudega proteese kirurgile operatsioonil täiendavaid võimalusi arvestada patsientide eripäraga, mistõttu on vajadus eelkõige väiksemate mõõtude osas olemas. Ei saa väita, et suurema mõõduga proteesi komponent väikeste luudega patsientidele on samaväärne, mistõttu ei täida Vaidlustaja välja toodud vahemikud Hankija eesmärki. Kliinikum on harvemate ja suuremate deformatsioonide ravi referentskeskus, mis tingib suurema reieosa kaela pikkuste olemasolu vajaduse. Materjalide ja suuruste sobivus on ravikvaliteedis kriitilise tähtsusega ja iga millimeeter ongi kriitiline.

Vaidlustuskomisjon saab aru Hankija vajadusest väiksemate mõõtudega proteeside järele, kuid leiab, et Hankija ei ole kuidagi põhjendanud, miks peavad reieosa kaela pikkused olema millimeetri pealt nimelt niisugused nagu Lisa 10 p-is 1.6 on kehtestatud. Mingite mõõtude määramisel tehnilises kirjelduses peab olema põhjus, milleks ei saa olla see, et just niisugustele mõõtudele vastab mõne tootja toode.

Eeltoodust tulenevalt leiab vaidlustuskomisjon, et TK Osa 10 p 1.6 tuleb viia kooskõlla õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

13.2. P 2.5 *napa sisemine vooder saadaval nii PE kui XLPE variandis* (p 2.6, nagu kõik p-i 2 nõuded on napa komponendile).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 10 p 2.5.

Vaidlustaja leiab, et nõue on objektiivselt põhjendamatult, kuna PE vooder on vananenud tehnoloogia. Kuna PE voodriga implantaatide kliinilised tulemused on kehvemad kui XLPE versioonil, ei paku enamik tootjad PE versiooni. Kuna Hankija nõuab nii üht kui teist, teeb ta võimatuks pakkuda XLPE variandis tooteid (mis ei täida Hankija eesmärki üksnes samaväärselt, vaid paremini).

Hankija selgituste kohaselt on vajalik, et Kliinikumi valikus oleks vähemalt 2 varianti: nii minimaalsemate kui maksimumi lähedaste näitajatega, et võimaldada parimat kulutõhusust (piisav kvaliteet ja optimaalne hinnastatus). PE variandi näitajad on teatud konkreetsele patsientide grupele heade ravitulemustega ning soodsamast hinnast tingituna kulutõhusam lahendus. PE vooderdus on hinnalt oluliselt odavam ning selle kasutamine on majanduslikult eelistatum patsientidel, kelle eeldatav eluiga või koormusvajadus on väiksemad ning jäävad allapoole XLPE (parandus) vooderduse vastupidavus-näitajatest.

Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija seisukohaga ning leiab, et kehtestatud nõue on objektiivselt põhjendatud RHS § 88 lg 7 mõttes.

Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 10 p 2.5 on õigusaktidega kooskõlas.

13.3. P 2.8 *Pressfit napaosa suurused 40mm – 80 mm millele sobivad XLPE plastikosad 0° ja 20° kõrgendusega* (p 2.8, nagu kõik p-i 2 nõuded on napa komponendile).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 10 p 2.8.

Vaidlustaja leiab, et nõue on valitud kindla toote järgi, mitte Hankija eesmärgist lähtuvalt. 20°-lise kõrgenduse nõudmine piirab põhjendamatult konkurentsi. 0° ja 10° kõrgendusega on saavutatav samaväärne tulemus kui 0° ja 20° kõrgendusega.

Hankija selgitab, et kliinilise tulemuse saavutamiseks on 20° kõrgenduse optimaalseim lahendus, kuna Kliinikumi kogemuste kohaselt on 10°-ne kõrgendus liiga väikese stabiilsust lisava toimega ning >20° kõrgenduse puhul liigselt liiges-liikuvust piirava ja komponentide pitsumise ohuga (reiekomponendi kael hakkab kulutama plastikosa kõrgendust).

Vaidlustuskomisjon leiab, patsientide huvides on Hankijal õigus lähtuda TK koostamisel oma parimast praktikast ning kliinilisest kogemusest, mistõttu on nõue käsitletav objektiivselt põhjendatud piiranguna RHS § 88 lg 7 mõttes.

Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 10 p 2.8 on õigusaktidega kooskõlas.

13.4. P 3.1 *reiepea materjal keramiseeritud metall (ZrNb)* (p 3.1, nagu kõik p-i 3 nõuded on reiepeale).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 10 p 3.1.

Vaidlustaja leiab, et nõudele vastab ühe tootja – Smith & Nephew tehnoloogia (OXINIUM). On olemas ka alternatiive (nt Ti Nidium), mis rahuldavad samaväärselt Hankija eesmärki.

Hankija selgituse kohaselt on ZrNb materjal heade kliiniliste tulemustega, mille tõttu on selle kasutamise näidustusi laiendatud ka revisjonidele, kuigi tegemist pole algselt revisjoni proteesiga, kuid materjal annab võimaluse seda edukalt revisjonide puhul kasutada, mistõttu

tagab see oluliselt suurema kasutusvõimaluse. Juhiste p-i 1.6 kohaselt on võimalik pakkuda samaväärseid materjale, kuid pakkumuses tuleb esitada samaväärsust tõendavad dokumendid.

Vaidlustuskomisjon saab Hankija vastusest aru viisil, et kuigi ta leiab, et ZrNb materjal on tema vajadustele vastav, on ta valmis aktsepteerima ka samaväärsete materjalide pakkumust Juhiste p-i 1.6 alusel. Nagu juba varem öeldust (vt käesoleva otsuse p-id 11.4 ja 12.1) ei nõustu vaidlustuskomisjon Hankija väitega, et Juhiste p-ist 1.6 tuleneb pakkujate õigus pakkuda TK-s nimetatuga samaväärset materjali (viide samaväärsele materjalile Juhiste p-is 1.6 puudub). Eeltoodu põhjal on vaidlustuskomisjon seisukohal, et kui Hankija aktsepteerib samaväärset materjali (samaväärseid materjale), tuleb see konkreetse nõude juures selgelt välja öelda või sätestada üldise tingimusena Juhendi p-is 1.6.

Sellest tulenevalt tuleb TK Osa 10 p 3.1 viia kooskõlla õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

14. Osa 11 (Lisa 11 osa 11) - MITTETSEMENTEERITAV PUUSAPROTEES (alternatiiv) – 1500 kompl (500 aastas).

14.1. P 1.1 *bioloogiliselt/anatoomiliselt sobilik, mille S-kõverus järgib reiehuu loomulikku anatoomilist kuju* (p 1.2, nagu kõik p-i 1 nõuded on reieosale).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 11 p 1.1.

Vaidlustaja leiab, et nõue on kehtestatud kindla toote järgi, kuna S-kõverus on ainult Waldemar Linki toodetele omane omadus. Enamik kaasaegseid puusaproteese ei järgi anatoomilist kõverust, kuid näitavad samaväärseid või paremaid kliinilisi tulemusi. Eestis kasutab kirjeldatud puusaproteesi ainult Kliinikum.

Hankija selgitab, et anatoomiliste kõveruste järgimine on vajalik ning implantaatide tootearendustes (sh ka plaatide ja naelte puhul) keskendutakse samuti anatoomilistele disainidele. See disain on näidanud suurepäraselt vastupidavust nii rahvusvaheliste andmete kui ka Kliinikumi kogemuse põhjal. Eri haiguste ja anatoomia variantide paremaks raviks on vajalik erineval põhimõttel fikseeruvate implantaatide olemasolu ning S-kõverus aitab tagada parema „fit and fill“ tüüpi fiksatsiooni. Nõuded on valitud täitmaks teistsugust vajadust kui Osas 10 hangitav puusaprotees. Hankija patsientide profiil ei ole võrreldav teiste haiglatega ning erineva disainiga proteeside olemasolu laiendab valikuid. Sirge disainiga proteese saab pakkuda teistes osades.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankijal on õigus hankida oma vajaduste katteks eri tüüpi puusaliigese proteese. Kui Kliinikum on oma kogemuste pinnalt leidnud, et on patsiente, kelle puhul annab parema tulemuse anatoomilise disainiga puusaliigese kasutamine, puudub mõistlik põhjus asuda seisukohale, et Hankija ei tohi neid soetada ning vastavaid TK tingimusi kehtestada. Asjaolu, et paljud tootjad anatoomilist kõverust järgivaid puusaproteese ei tooda, ei välista Hankija vajadust nende järele ega õigust nende hankimiseks. Nagu varem välja toodud, on kohtupraktika kohaselt hankijal eriti suur kaalutlusruum tingimuste kehtestamisel rahvatervise valdkonnas.

Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 11 p 1.1 on õigusaktidega kooskõlas.

14.2. P 1.2 *vasaku ja parema poole versioonid* (p 1.2, nagu kõik p-i 1 nõuded on reieosale).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 11 p 1.2.

Vaidlustaja leiab, et vasak- ja parem versioon on vajalikud anatoomilise disaini puhul. Samaväärsete tulemustega teise disainiga vartel vasakut ja paremat versiooni vaja ei ole.

Hankija selgitab, et kuna Osa 11 ongi koostatud anatoomilise disainiga proteeside hankimiseks, siis eeldab see vasaku ja parema poole versioonide olemasolu.

Vaidlustuskomisjon märgib, et poolte vahel puudub vaidlus selles, et vasak ja parem versioon on vajalikud anatoomilise disainiga proteeside puhul. Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankijal on õigus hankida eraldi anatoomilise disainiga puusaproteese (vt ka käesoleva otsuse p 14.1) on õigusaktidega kooskõlas ka TK OSA 11 p 1.2.

14.3. P 1.6 kahe CCD nurga võimalus - 126° ja 135° (p 1.6, nagu kõik p-i 1 nõuded on reieosale).

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 11 p 1.6.

Vaidlustaja leiab, et nõue on kehtestatud kindla toote omaduste järgi.

Hankija selgitab, et on lähtunud senisest kliinilisest kogemusest. Antud tingimus kombinatsioonis teiste tingimustega (progresseeruv lateralisatsioon), tagavad piisava normaalse anatoomia taastamise võimekuse. Varasem kliiniline praktika ja rahvusvaheliste uuringute tulemused näitavad antud kaela nurkade puhul parimaid tulemusi.

Vaidlustuskomisjon leiab, et patsientide huvides on Hankijal õigus lähtuda TK koostamisel oma parimast praktikast ning kliinilisest kogemusest, mistõttu on nõue käsitletav objektiivselt põhjendatud piiranguna RHS § 88 lg 7 mõttes.

Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 11 p 1.6 on õigusaktidega kooskõlas.

14.4. P 1.7 reieosal vähemalt 18 erinevat suurust vasemale ja paremale (p 1.7, nagu kõik p-i 1 nõuded on reieosale)

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 11 p 1.7.

Vaidlustaja leiab, et vasak- ja parem versioon on vajalikud anatoomilise disaini puhul. Samaväärsete tulemustega teise disainiga vartel vasakut ja paremat versiooni vaja ei ole, mistõttu on nõue konkurentsi piirav.

Hankija selgitab, et kuna Osa 11 on koostatud anatoomilise disainiga proteeside hankimiseks, siis eeldab see vasaku ja parema poole versioonide olemasolu.

Vaidlustuskomisjon märgib, et poolte vahel puudub vaidlus selles, et vasak ja parem versioon on vajalikud anatoomilise disainiga proteeside puhul. Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankijal on õigus hankida eraldi anatoomilise disainiga puusaproteese (vt ka käesoleva otsuse p 14.1) on õigusaktidega kooskõlas ka TK OSA 11 p 1.7.

14.5. P 2.4 napaosa võimalik modulaarsete komponentidega 10° ja 20° serva kõrgendada (p 2.4, nagu kõik p-i 2 nõuded on napaosale)

Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK OSA 11 p 2.4.

Vaidlustaja leiab, et nõue on valitud kindla toote järgi, mitte Hankija eesmärgist lähtuvalt. 20°-ise kõrgenduse nõudmine piirab põhjendamatult konkurentsi. 0° ja 10° kõrgendusega on saavutatav samaväärne tulemus kui 0° ja 20° kõrgendusega.

Hankija selgitab, et kliinilise tulemuse saavutamiseks on 20° kõrgenduse optimaalseim lahendus, kuna Kliinikumi kogemuste kohaselt on 10°-ne kõrgendus liiga väikese stabiilsust lisava toimega ning >20° kõrgenduse puhul liigselt liiges-liikuvust piirava ja komponentide pitsumise ohuga (reiekomponendi kael hakkab kulutama plastikosa kõrgendust).

Vaidlustuskomisjon leiab, et patsientide huvides on Hankijal õigus lähtuda TK koostamisel oma parimast praktikast ning kliinilisest kogemusest, mistõttu on kehtestatud nõue käsitletav objektiivselt põhjendatud piiranguna RHS § 88 lg 7 mõttes.

Eeltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et TK Osa 11 p 2.4 on õigusaktidega kooskõlas.

15. Vaidlustaja leiab, et Osade 1, 2, 3, 5, 7 ja 13 tehnilised kirjeldused on täies ulatuses õigusvastased seetõttu, et nendes esitatud nõuded kirjeldavad ühe tootja seadet või seadmeid. Vaidlustaja viitab seejuures Riigikohtu 05.11.2020 otsusele 3-20-718, p 18, mille kohaselt tingimuste kogum on õigusvastane, kui selle eesmärk on ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine.

Vaidlustuskomisjon märgib, et Vaidlustaja viidatud Riigikohtu 05.11.2020 otsuse 3-20-718 p 18 on asjasse puutuv as osas sõnastatud järgmiselt: *[---] Tehnilise tingimuse põhjendatus sõltub esmajoones tingimuse eesmärgist ja sobivusest. Teiste tingimuste hulk või õiguspärasus seda üldjuhul ei mõjuta. Tingimuste kogum võiks kaasa tuua objektiivselt põhjendatud tingimuse õigusvastasuse, kui selle tegelik eesmärk on ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja*

soosimine. Arvestades hankija suurt otsustusruumi, on kohtulik kontroll selles küsimuses piiratud. Kohus ei pea kõrvaldama kõiki mõeldavaid kahtlusi.[---].

Vaidlustuskomisjon leiab, et isegi kui vastab tõele Vaidlustaja väidetud asjaolu, et Osades 1, 2, 3, 5, 7 ja 13 on Hankija võtnud TK aluseks mõne konkreetse tootja toote, ei ole Vaidlustaja kuidagi tõendanud Riigikohtu poolt rõhutatud asjaolu, et tehniliste kirjelduse eesmärk on olnud *ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine*.

15.1. Osa 1 TK - TSEMENTEERITAV STANDARDNE PUUSAPROTEES (PÕHI-PROTEESINA) – 1500 kompl (500 aastat) nõuded, sh p 4 „Muud täiendavad komponendid“.

Vaidlustaja hinnangul on kogu alusdokument õigusvastane, kuna nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg müüdavat Waldemar Link toodet „Lubinus SPII“ kombinatsioonis veel mõne Waldemar Link tootega, mille edasimüügiõigus on vaid OÜ-l Wimberg.

Vaidlustaja ja Hankija täpsemad põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt OSA 1.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija on veenvalt põhjendanud vajadust kõnealuse toote järele, kuna Kliinikumil on vaja hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis. Hankija väitel on ca 70% juhtudest võimalik teostada ainult osaline (mõne üksiku komponendi vahetus) revisjon, seetõttu on ka sobivate komponentide olemasolu kriitilise tähtsusega. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et tehniliste kirjelduse eesmärk on olnud ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine ja Hankijal tegelikku vajadust komponente hankida ei ole.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Osa 1 TK ei ole õigusvastane.

15.2. Osa 2 TK - TSEMENTEERITAV STANDARDNE PUUSAPROTEES (ALTER-NATIIVSE PROTEESINA) – 1500 kompl (500 aastat) sätestatud nõuded.

Vaidlustaja hinnangul on kogu alusdokument õigusvastane, kuna nõuded kirjeldavad OÜ Ortolink Invest müüdavaid Smith & Nephew tooteid „Polar Stem“ ja „Polar Cup“ kombinatsioonis veel mõne Smith & Nephew tootega, mille edasimüügiõigus on OÜ-l Ortolink Invest.

Vaidlustaja ja Hankija täpsemad põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt OSA 2.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija on veenvalt põhjendanud vajadust kõnealuse toote järele, kuna Kliinikumil on vaja hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis. Hankija väitel on ca 70% juhtudest võimalik teostada ainult osaline (mõne üksiku komponendi vahetus) revisjon, seetõttu on ka sobivate komponentide olemasolu kriitilise tähtsusega. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et tehniliste kirjelduse eesmärk on olnud ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Osa 2 TK ei ole õigusvastane.

15.3. Osa 3 TK – PUUSALIIGESE ERIPROTEES – 300 kompl (100 aastat) - puusaliigese eriprotees“ sätestatud nõuded.

Vaidlustaja hinnangul on kogu alusdokument õigusvastane, kuna nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg poolt müüdavat Waldemar Link toodet „Link MP Reconstruction“ kombinatsioonis veel mõne Waldemar Link tootega, mille edasimüügiõigus on vaid OÜ-l Wimberg.

Vaidlustaja ja Hankija täpsemad põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt OSA 3.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija on veenvalt põhjendanud vajadust toote kõnealuse toote järele, kuna Kliinikumil on vaja hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis. Hankija väitel on ca 70% juhtudest võimalik teostada ainult osaline (mõne üksiku komponendi vahetus) revisjon, seetõttu on ka sobivate komponentide olemasolu kriitilise tähtsusega. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et tehniliste kirjelduse eesmärk on olnud ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Osa 3 TK ei ole õigusvastane.

15.4. Osa 5 TK – TSEMENTEERITAV PÕLVEPROTEES TAGUMISE RISTATISIDEME STABILISEERIMISEGA – 600 kompl (200 aastas) sätestatud nõuded.

Vaidlustaja hinnangul on kogu alusdokument õigusvastane, kuna nõuded kirjeldavad Johnson&Johnson AB Eesti filiaali poolt müüdava DePuy Synthese toodet „Attune“.

Vaidlustaja ja Hankija täpsemad põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt OSA 5.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija on veenvalt põhjendanud vajadust kõnealuse toote järele, kuna Kliinikumil on vaja hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis. Hankija väitel on ca 70% juhtudest võimalik teostada ainult osaline (mõne üksiku komponendi vahetus) revisjon, seetõttu on ka sobivate komponentide olemasolu kriitilise tähtsusega. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et tehniliste kirjelduse eesmärk on olnud ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Osa 5 TK ei ole õigusvastane.

15.5. Osa 7 TK – LIIGEST JA LUUSEGMENTI ASENDAV PROTEES SUURE LUUKAO VÕI DEFORMATSIOONI KORRAL osas A „Põlveliigese eriprotees“ sätestatud nõuded²;

Vaidlustaja hinnangul on kogu alusdokument õigusvastane, kuna nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg poolt müüdava Waldemar Link põlve-proteesi kombinatsioonis veel mõne Waldemar Link tootega, mille edasimüügiõigus on vaid OÜ-l Wimberg

Vaidlustaja ja Hankija täpsemad põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt OSA 7.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija on veenvalt põhjendanud vajadust kõnealuse toote järele, kuna Kliinikumil on vaja hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis. Hankija väitel on ca 70% juhtudest võimalik teostada ainult osaline (mõne üksiku komponendi vahetus) revisjon, seetõttu on ka sobivate komponentide olemasolu kriitilise tähtsusega. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et tehniliste kirjelduse eesmärk on olnud ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Osa 7 osa A TK ei ole õigusvastane.

15.6. Osa 13 TK – MEGAPROTEES (liigest ja luusegmenti asendav protees luukasvaja või suure luukao korral) – 90 kompl (30 aastas) sätestatud nõuded;

Vaidlustaja hinnangul on kogu alusdokument õigusvastane, kuna nõuded kirjeldavad OÜ Wimberg poolt müüdava Waldemar Link tooteid. Eriti avaldub see TK p-is 5, mille kohaselt toode peab olema kombineeritav põlveliigese Endo model põlveimplantaadi ning puusaliigese MP rekonstruktsiooni proteesiga. Tegemist on Waldemar Link toodetega.

Vaidlustaja ja Hankija täpsemad põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt OSA 13.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija on veenvalt põhjendanud vajadust kõnealuse toote järele, kuna Kliinikumil on vaja hankida komponente juba aastaid kasutuses olnud endoproteesile revisjonide tarvis. Hankija väitel on ca 70% juhtudest võimalik teostada ainult osaline (mõne üksiku komponendi vahetus) revisjon, seetõttu on ka sobivate komponentide olemasolu kriitilise tähtsusega. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et tehniliste kirjelduse eesmärk on olnud ebakohastel eesmärkidel konkreetse ettevõtja soosimine.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Osa 13 TK ei ole õigusvastane

16. Viitega nõuete ebaselgusele vaidlustab Vaidlustaja Osade 1—14 tehniliste kirjelduste tingimused, mis algavad sõnadega *Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks [---]*.

Vaidlustuskomisjon mõistab vaidlustust nii, et Vaidlustaja peab selles punktis silmas Osade 1—14 p-ides „Üldised nõuded“ sätestatud nõuet, mis kohustab pakkujat liitma *Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks* teatud hinnad, mis tulenevad konkreetsetes Riigihanke osas pakutavast. Punktide numeratsioon ja nõude sisu on eri Osades erinev. Nt Osas 1 - p 6.1

² Vaidlustuse kohaselt soovib Vaidlustaja vaidlustada Osa 7 „Põlveliigese eriprotees“ alusdokumendi. Kuna „Põlveliigese eriprotees“ on Osa 7 LIIGEST JA LUUSEGMENTI ASENDAV PROTEES SUURE LUUKAO VÕI DEFORMATSIOONI KORRAL osa A, siis eeldab vaidlustuskomisjon, et Vaidlustaja on soovinud vaidlustada üksnes Osa 7 osa A „Põlveliigese eriprotees“.

sõnastuses: *Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks liidetakse kõige enam kasutatavate mõõtudega reie, napa ja reiepea komponentide hinnad* või Osas 8 - p 5.1 sõnastuses: *Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks liidetakse kõige enam kasutatavate mõõtudega komponentide hinnad*.

16.1. Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt: Osade 1—14 TK-de tingimused, mis algavad sõnadega *Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks* [---].

16.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Osades 1—14 kehtestatud nõue, mis puudutab Endoproteesi komplekti baashinna arvutamist on ebaselge ning niiviisi vastuolus RHS § 3 p-is 1 kehtestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõttega.

Osade 1—14 TK-dest ega mujalt RHAD-ist ei ole võimalik aru saada, mis on *endoproteesi komplekti baashind* ning millisel eesmärgil ja mille põhjal see arvutatakse. Vormil, millel tuleb esitada pakkumuse maksumus ega ka mujal RHAD-is, ei ole mõistet *baashind* kasutatud.

Arusaadav pole ka see, kas nn baashinna peab arvutama pakkuja või teeb seda Hankija.

Hankija väide, et analoogset tingimust on kasutatud varasemates riigihangetes ning seda mõistavad valdkonnas tegutsevad isikud, ei ole asjakohane, kuna vaidlustuskomisjoni ja kohtupraktika kohaselt tuleb iga riigihanget käsitleda eraldi ning ühe riigihanke alusdokumentides ei ole kohaldavad järgmistele, isegi sama hankija riigihangetele. See, et Hankija arvates leidub isikuid, kes tingimusest aru saavad ei vabasta Hankijat kohustusest sõnastada RHAD selgelt ning üldarusaadavalt.

Eelnevast tulenevalt on Vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankijal tuleb Osade 1—14 TK tingimused, mis algavad sõnadega *Endoproteesi komplekti baashinna arvutamiseks* [---] viia vastavusse õigusaktidest tulenevate nõuetega.

17. Viitega nõuete ebaselgusele vaidlustab Vaidlustaja Osade 1—23 TK tingimused, mis algavad sõnadega *Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid* [---].

Vaidlustuskomisjon mõistab vaidlustust nii, et Vaidlustaja peab selles punktis silmas Osade 1—23 p-ides „Üldised nõuded“ sätestatud nõuet, mis kohustab pakkujat Hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid, mis tulenevad konkreetsetes Osas pakutavast. Punktide numeratsioon ja nõude sisu on eri Osades mõnevõrra erinev. Nt Osas 1 - p 6.2 sõnastuses: *Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid, mille maksumus on arvutatud implantaatide osana (nn garanteeritud instrumentide komplektid)*³ või Osas 10 - p 10.3 sõnastuses: *Pakkuja peab hankijale tagama antud operatsiooniks vajaliku spetsiifiliste instrumentide komplekti, mille maksumus lisatakse implantaatide hinnale*.

Vaidlustuskomisjon märgib, et Osade 15 ja 22 tehnilises kirjelduses vaidlustatud punktiga analoogset punkti tegelikult ei ole.

17.1. Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt: Osade 1—23 TK-d tingimused, mis algavad sõnadega *Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid* [---].

17.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Osades 1—14, 16—21 ja 23 kehtestatud nõue, mis puudutab pakkuja kohustust tagada Hankijale spetsiifiliste instrumentide komplekti(d) on ebaselge ning niiviisi vastuolus RHS § 3 p-is 1 kehtestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõttega.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et eelkõige on ebaselge see, millises tähenduses kasutab Hankija sõna *tagama* ning see muudab mitmeti mõistetavaks kõigi samalaadsete punktide tähenduse.

Hankija seletuse järgi on Hankija pidanud vaidlusaluste punktidega Riigihanke eri osades silmas seda, et pakkuja on kohustatud Hankijale üle andma mingi koguse nn *garanteeritud*

³ Vaidlustuskomisjon märgib, et enamiku Osade puhul on vaidlusalune punkt sõnastatud just sel viisil.

instrumentide komplekte, mille maksumus arvestatakse implantaatide hinda. Seega tähendab *tagamine*, et instrumentide omandiõigus läheb Hankijale üle, ehk Hankija ostab koos implantaatidega ka nende paigaldamiseks vajalikud instrumendid.

Vaidlustuskomisjon leiab, et kui Hankija eesmärk oli, et pakkujad peavad andma nõusoleku, et müüvad Hankijale koos implantaatidega teatud arvu nende paigaldamiseks vajalikke instrumente, tuleb seda ka selgesõnaliselt öelda. Sõna *tagamine* tähendus ei ole ei müümine ega üleandmine. Sõna *tagamine* kasutamine sellises tähenduses, nagu Hankija annab sellele vaidlustusmenetluses, on eksitav.

17.3. Eelnevast tulenevalt on Vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankijal tuleb Osade 1—14, 16—21 ja 23 TK tingimused, mis algavad sõnadega *Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid* [---] viia vastavusse õigusaktidest tulenevate nõuetega.

18. Viitega nõuete ebaselgusele vaidlustab Vaidlustaja Osade 1—23 TK tingimused, mis algavad sõnadega *Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse* [---] ja *Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele* [---].

Vaidlustuskomisjon mõistab vaidlustust nii, et Vaidlustaja peab selles punktis silmas Osade 1—23 p-ides „Üldised nõuded“ kehtestatud nõudeid, mis:

1) käsitlevad nn garanteeritud instrumentide komplektide arvu arvestamist, mis tulenevad konkreetsetes Osas pakutavast. Punktide numeratsioon ja nõude sisu on eri Osades mõnevõrra erinev. Nt Osas 1 - p 6.3 sõnastuses: *Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse 1 komplekt/100 endoproteesi täiskomplekti kohta* või Osas 23 - p 10.3 sõnastuses: *Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse 1 komplekt/100 naelakomplekti kohta*. Vaidlustuskomisjon märgib, et Osade 9, 14, 15, 21 ja 22 TK-s vaidlustatud punkti sõnastusega analoogset punkti tegelikult ei ole;

2) käsitlevad Hankija õigust osta lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele täiendavalt instrumente või nende komplekte pakkumuses märgitud hindadega. Punktide numeratsioon ja nõude sisu on eri Osades mõnevõrra erinev. Nt Osas 1 - p 6.8 sõnastuses: *Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele on hankijal õigus instrumente või komplekte ka täiendavalt osta pakkumuses märgitud hindadega*⁴ või Osa 7 - p 19.8 sõnastuses: *Lisaks hankijale tasuta garanteeritud komplektidele on hankijal õigus instrumente või komplekte ka täiendavalt osta pakkumuses märgitud hindadega*. Vaidlustuskomisjon märgib, et Osade 15 ja 22 TK-s vaidlustatud punktiga analoogset punkti tegelikult ei ole.

18.1. Vaidlustaja ja Hankija põhjendused on esitatud Tabelis, TK punkt: Osade 1—23 TK-de tingimused, mis algavad sõnadega *Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse* [---] ja *Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele* [---].

18.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Osades 1—8, 10—13, 16—20 ja 23 kehtestatud nõue, mis puudutab seda, millest lähtuvalt määratakse nn garanteeritud instrumentide komplektide arv ning Osades 1—14, 16—21 ja 23 kehtestatud tingimus, et lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele on Hankijal õigus instrumente või komplekte ka täiendavalt osta pakkumuses märgitud hindadega, on ebaselged ning niiviisi vastuolus RHS § 3 p-is 1 kehtestatud riigihanke korraldamise põhimõttega⁵.

Hankija selgituse kohaselt *garanteeritud instrumentide komplekti all mõeldakse vastavas osas märgitud komplektide arvu, mille pakkuja peab Hankijale üle andma koos esimese tarnega*.

Esiteks pole Hankija eeltoodud väide juba keeleliselt arusaadav – *garanteeritud instrumentide komplekti all* ei ole võimalik mõelda vastavas osas märgitud komplektide arvu. Komplektid ei

⁴ Vaidlustuskomisjon märgib, et valdava enamiku Osade puhul on vaidlusalune punkt sõnastatud just sel viisil.

⁵ Instrumentide komplekti kohta on Hankija esitatud küsimus ka RHR-is (sõnumi ID: 972543), kuid ka sellele küsimusele esitatud Hankija vastusest ei ole arusaadav, kuidas kavatseb Hankija käsitletavaid nõudeid praktikas rakendada.

ole arv ja nende all ei saa mõista arvu. Samas ilmnevad juba selle Vaidlustaja väite pinnalt niisugused vastuolud RHAD-i asjakohastes punktides, millest on ilmne, et Hankija kehtestatud regulatsioon on ebaselge ning vastuoluline.

18.3. Vaidlustuskomisjon selgitab vastuolusid, mis esinevad seoses garanteeritud instrumentide komplektide nõudega konkreetse näite pinnalt.

Osa 1 TSEMENTEERITAV STANDARDNE PUUSAPROTEES (PÕHIPROTEESINA) – 1500 kompl (500 aastat):

- 1) p 6.2 on sõnastatud: *Pakkuja peab hankijale tagama spetsiifiliste instrumentide komplektid, mille maksumus on arvutatud implantaatide osana (nn garanteeritud instrumentide komplektid);*
- 2) p 6.3 on sõnastatud: *Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse 1 komplekt/100 endoproteesi täiskomplekti kohta;*
- 3) p 6.4 on sõnastatud: *Pakkuja peab koos esimese implantaatide tarnega hankijale üle andma 3 garanteeritud instrumentide komplekti (maksumus arvestatud implantaatide hinnas – p 6.2);*
- 4) p 6.8 on sõnastatud: *Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele on hankijal õigus instrumente või komplekte ka täiendavalt osta pakkumuses märgitud hindadega.*

Eeltoodud punktidest järeldub:

- 1) kuna Osa 1 esemeks on 1500 endoproteesi komplekti (500 aastat), siis p-ist 6.3 tulenevalt on garanteeritud instrumentide komplektide arv 15 (arvestus $1500/100=15$);
- 2) kuna p-i 6.4 kohaselt peab pakkuja koos esimese implantaatide tarnega Hankijale üle andma 3 garanteeritud instrumentide komplekti (15-st) on ilmne, et garanteeritud instrumentide komplekti all ei saa mõelda vastavas osas märgitud komplektide arvu, mille pakkuja peab Hankijale üle andma koos esimese tarnega, nagu on Hankija öelnud eeltoodud selgituses, vaid 15 instrumentide komplekti, mille hulk on saadud vastavalt p-ile 6.3. Kui käsitleda *garanteeritud instrumentide komplektidena* üksnes p-is 6.4 nimetatud 3 komplekti, oleks p 6.3 sellega vastuolus ning p 6.2 sisutu;
- 3) p-i 6.2 kohaselt peab garanteeritud instrumentide komplektide maksumus olema *arvutatud implantaatide osana*, p-i 6.4 kohaselt peab 3 garanteeritud instrumentide komplekti maksumus olema *arvestatud implantaatide hinnas – p 6.2*. Kuigi Hankija on kasutanud erinevat sõnastust (p-is 6.2 on see täiesti ebaõnnestunud, kuna maksumust ei saa arvutada *implantaatide osana*), on ilmne, et Hankija on püüdnud siduda p-i 6.4 p-iga 6.2. Kui oleks õige väide, et *garanteeritud instrumentide komplektid* on üksnes p-is 6.4 nimetatud, puuduks vajadus viitele p-ile 6.2, kuna p 6.4 ütleb ise, et esimese implantaatide tarnega hankijale üle antava 3 garanteeritud instrumentide komplekti maksumus peab olema arvestatud implantaatide hinnas;
- 4) tuvastades eeltoodust, et *garanteeritud instrumentide komplektideks* on p-i 6.3 alusel arvestatud hulk komplekte (15), jääb arusaamatuks millal peaks pakkuja üle andma ülejäänud 12 komplekti, peale nende 3, mis tuleb üle p-i 6.4 kohaselt üle anda koos esimese tarnega. Kui oleks õige Hankija selgitus sõna *tagama*⁶ kohta, lähevad need ju Hankija omandusse ning pakkujad peavad arvestama nende maksumused implantaatide osana (implantaatide hinda?);
- 5) p-i 6.8 kohaselt on hankijal lisaks 15-le *garanteeritud instrumentide komplektile* õigus instrumente või komplekte ka täiendavalt osta pakkumuses märgitud hindadega. See punkt on arusaamatu, kuna vastavalt p-idele 6.2 ja 6.4 peab garanteeritud instrumentide komplektide maksumus olema arvestatud implantaatide hinnas. Seega ei saagi pakkumuses eraldi instrumentide või instrumentide komplektide hinda olla. Arusaamatuks jääb, kas selline hind tuleks näidata RHAD dokumendis Lisa 24 ridadel Operatsioonikomplekt või Instrumendid. Samas ei ole kõikide Osade (nt käsitletav Osa 1) puhul sellist rida olemas.

⁶ Vt käesoleva otsuse p-id 17-17.3.

18.4. Eelnevast tulenevalt on Vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankijal tuleb viia õigusaktidega kooskõlla Osades 1—8, 10—13, 16—20 ja 23 kehtestatud nõue, mis algab sõnadega *Garanteeritud instrumentide komplektide arv arvestatakse* [---] ning puudutab seda, millest lähtuvalt määratakse nn garanteeritud instrumentide komplektide arv ning Osades 1—14, 16—21 ning 23 kehtestatud nõue, mis algab sõnadega *Lisaks garanteeritud instrumentide komplektidele* [---], selle kohta, et lisaks nn garanteeritud instrumentide komplektidele on Hankijal õigus instrumente või komplekte ka täiendavalt osta pakkumuses märgitud hindadega

19. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse osalise rahuldamisega, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 2 ja 8.

19.1. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse oma menetluskulude väljamõistmiseks Hankijalt. Vaidlustaja menetluskuludeks on lepinguliste esindajate kulud 21,3 töötunni ulatuses, summas 4480 eurot (käibemaksuta) ja riigilõiv summas 1280 eurot.

Vaidlustuskomisjon leiab, et vaidlustusasi on tavapärasest oluliselt mahukam ning keerukam, mistõttu Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud on täies ulatuses põhjendatud ja vajalikud. Hankijalt tuleb need välja mõista vastavalt vaidlustuse rahuldamise proportsioonile, sh arvestades vaidlustuse osalist läbi vaatamata jätmist ja põhjendatuks tunnistamist.

19.2. Riigikohus on 11.12.2020 otsuses kohtuasjas 3-20-1198 (p 28) asunud seisukohale, et vaidlustuse rahuldamise proportsiooni ei tule mõõta mitte nõudeid mehaaniliselt loendades vaid hinnanguliselt nende sisulist kaalu arvestades.

Arvestades Vaidlustaja erinevate nõuete sisulist osakaalu, mahtu ja raskusastet, hindab vaidlustuskomisjon vaidlustuse rahuldamise proportsiooniks 50%⁷. Seega RHS § 198 lg 2 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele 50% tasutud riigilõivust (1280 eurot), so 640 eurot ja 50% Vaidlustaja menetluskuludest, so 2240 eurot.

19.3. Hankija kulud jäävad tema kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik

⁷ Vaidlustuskomisjon arvestab seejuures vaidlustuse läbivaatamata jätmist Lisa 24 Pakkumuse maksumus p-i 2.3 osas RHS § 192 lg 3 p-i 5 alusel (RHS § 198 lg 5¹) ja vaidlustuse osalist põhjendatuks tunnistamist Hankija poolt RHS § 197 lg 1 p-i 3 alusel (vt käesoleva otsuse resolutsioon, p 2).